

FLERE VÆKST-
IVÆRKSÆTTERE

VIRKSOMHEDER I KRISE

– GODE RÅD TIL EN NY START

FORORD

En ny start til kriseramte virksomheder

Iværksættere skaber arbejdspladser og vækst. Det er derfor afgørende, at vi i Danmark sikrer de bedst mulige rammebetingelser for både etablerede virksomheder og de iværksættere, der har startet ny virksomhed. Det gælder i opgangstider såvel som i krisetider.

Vi er hårdt ramt af den globale økonomiske krise. I løbet af perioden 2007 til 2010 blev antallet af konkursramte virksomheder i Danmark mere end tredoblet. Det er meget – også når vi sammenligner med udviklingen i andre lande. Der er heldigvis lys forude. De nyeste tal fra 2011 viser et fald i antallet af konkurser set i forhold til 2010. Det er positivt, men der er stadig et stykke vej til niveauet før krisen.

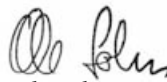
Iværksættere kan bidrage til at få os tilbage på vækstsporet. Vi ønsker således, at flere skal tage springet og starte nye innovative virksomheder. Derfor skal iværksættere, der efter et ærligt forsøg kommer i økonomiske vanskeligheder eller går konkurs, ikke straffes unødigt. Derfor er det vigtigt med kompetent rådgivning og en konkurslovgivning, der gør det muligt at komme på fode igen.

Jeg vil i den sammenhæng gerne fremhæve Early Warning-ordningen, der siden 2007 har hjulpet over 2.100 virksomheder med at håndtere deres økonomiske vanskeligheder. Med hjælp fra et korps af ca. 100 frivillige assisterer Early Warning hver dag danske virksomheder med at lukke eller vende udviklingen inden de menneskelige og økonomiske omkostninger bliver for store.

Deres indsats er et godt eksempel på, hvordan vi som samfund kan støtte iværksættere, der er kommet i økonomiske vanskeligheder, så vi ikke risikerer at deres iderigdom og talenter går tabt.

Jeg håber, at denne publikation baner vejen for, at kriseramte virksomheder bliver opmærksomme på deres muligheder og får handlet i god tid. For som publikationen understreger, betyder tidlig hjælp ofte, at virksomheden kan vende den negative udvikling eller sidde med en lavere gæld efter en eventuel konkurs.

Rigtig god læselyst.

Ole Sohn

Erhvervs- og vækstminister

INDHOLD

DEL 1 – VIRKSOMHEDER I KRISE

- 06** Et nyt grundlag for vækst
- 08** Iværksætteri i en krisetid
- 12** Søg rådgivning allerede ved de første krisetegn
- 20** Undersøg dine muligheder
- 26** Rekonstruktion – et nyt grundlag for vækst
- 29** Gældssanering – mulighed for en ny start

DEL 2 – STATISTIK

- 37** Holdningen til iværksætteri i Danmark
- 40** Udviklingen på konkursområdet fra 2001 og frem
- 46** Hurtigere behandling af konkurssager

LITTERATURLISTE

ET NYT GRUNDLAG FOR VÆKST

Kriser og konkurser er for de fleste iværksættere en barsk oplevelse. Men det er en myte, at iværksættere i krise står alene med de svære beslutninger, eller at de ved en konkurs hænger på gælden resten af livet. Der er mange muligheder for at få hjælp og rådgivning til krisehåndtering, og selv en konkurs behøver ikke være slutningen på dine iværksætterdrømme.

De fleste iværksættere vil på et tidspunkt opleve en økonomisk krise. Dette har især været tilfældet i forbindelse med den globale økonomiske krise, der har ramt mange danske virksomheder hårdt. I løbet af perioden 2007 til 2010 blev antallet af konkursramte virksomheder mere end tredoblet – fra ca. 2.000 til knap 6.500. ”Og selvom antallet af konkurser i Danmark er faldende, er det desværre stadig mange virksomheder, der havner i en vanskelig økonomisk situation.”

Skulle det ske for dig, er det ikke nødvendigvis nogen økonomisk katastrofe. Det er dog vigtigt, at du hurtigt reagerer på de første krisetegn. Det er ligeledes vigtigt, at du søger hjælp de rette steder til at komme gennem krisen. Ved at gøre brug af kvalificeret rådgivning, kan der skabes et nyt og stærkt grundlag for vækst. Krisen kan også være så alvorlig, at det er bedst at lukke virksomheden for derigennem at minimere de økonomiske og menneskelige omkostninger. Også i den situation findes der gode tilbud om rådgivning, der kan gøre det lettere at komme videre.

I de seneste år er lovgivningen på konkursområdet forbedret betydeligt, ligesom rådgivningsmulighederne er blevet styrket. Det kan du som ejer af en virksomhed drage fordel af – især hvis du ved lidt om hvordan.

Nyttig information og eksempler fra virkeligheden

”Virksomheder i krise” er skrevet til alle, der enten driver egen virksomhed eller overvejer at starte en op, og som ønsker at forberede sig bedst muligt på de udfordringer, der måtte komme i krisetider. Også iværksættere og virksomhedsejere, som allerede befinder sig midt i en krise eller er ramt af en konkurs, og som har brug for gode råd til at komme videre, kan finde nyttig information i publikationen. Blandt andet kan du læse om dine forskellige muligheder for at søge hjælp og vejledning. Og du kan få et indblik i, hvordan andre, der har stået i en svær situation med deres virksomhed, har klaret sig gennem krisen.

Kort om indholdet

Publikationen indledes med en beskrivelse af iværksætterkulturen i Danmark, herunder hvordan frygten for at gå konkurs kan afholde nogle fra at prøve livet som iværksætter. Du kan også læse om Early Warning-ordningen, som via erfarne konsulenter og frivillige rådgivere vejleder og støtter kriseramte virksomheder.

Tre kapitler går i dybden med de væsentligste lovgivningsmæssige tiltag på konkursområdet. Netop konkurslovgivningen har stor betydning for iværksætteraktiviteten i Danmark – dels fordi konkurslovgivningen sammen med en række andre erhvervmæssige forhold indgår i potentielle iværksætteres overvejelser vedrørende opstart af virksom-

hed, dels fordi konkurslovgivningen fastlægger iværksætteres muligheder for at komme i gang igen efter en konkurs.

I Danmark er lovgivningen de seneste år blevet ændret med henblik på at forbedre betingelserne for konkursramte iværksættere og virksomhedsejere. Det er nu muligt at få gældssaner i forbindelse med konkurs og dermed hurtigere slippe fri af gæld. Der er indført nye bestemmelser for at reducere sagsbehandlingstiden. Og der er givet nye muligheder for at redde levedygtige virksomheder gennem en rekonstruktion. I publikationen kan du blandt andet læse mere om disse nye muligheder, og hvordan de anvendes i praksis.

Statistik og baggrund

Til dig, der ønsker at dykke grundigere ned i de væsentlige aspekter om udviklingen på konkursområdet, finder du i en række særskilte afsnit relevante statistiske data. De omfatter blandt andet data om iværksætterkulturen i Danmark, udviklingen i antallet af konkurser i Danmark samt udviklingen i sagsbehandlingstider på konkursområdet.

IVÆRKSÆTTERI I EN KRISETID

**The Whole
Company A/S**
Henrik Winther-Olsen
Ejer og adm. direktør

Nye virksomheder bidrager til fremtidens vækst og velstand. Derfor angår iværksætterlysten i samfundet os alle. Desværre er lysten til at starte nye virksomheder herhjemme faldet - og det på trods af, at Danmark i forskellige analyser anses for at have gode rammebetingelser for netop iværksætteri. Måske kan det skyldes, at vi danskere har et særligt syn på risikoen for at gå konkurs og frygten for at fejle? Hvis det er tilfældet, kræver det også en holdningsændring, så flere tør kaste sig ud i at etablere morgendagens vækstvirksomheder.

Man skal blive ved med at forfølge sin drøm

De fleste kender frugtstængerne fra Castus, Trope-snacks, Fredsted The og Heidelberg Eddike. Men de færreste ved, at alle mærkerne er en del af det samme virksomhedsimperium. Manden bag The Whole Company, som selskabet hedder, begyndte sit iværksættereventyr i 1988 som rejsende vinsælger. Ret hurtigt så den unge Henrik Winther-Olsen en forretningsmulighed i også at sælge pistacienødder til supermarkederne. "Mine kunder var dog trætte af, at man kun kunne købe nødderne i 10-kilos poser, og spurgte, om jeg ikke kunne pakke dem om i mindre poser for dem. Så jeg omdannede mine forældres kælder til et pakkeri," fortæller 45-årige Henrik Winther-Olsen, adm. direktør og ejer af The Whole Company A/S.

Det blev startskuddet til Trope-snacks. Den unge iværksætter havde så travlt, at han efter et års tid begyndte at ansætte folk til at hjælpe med at pakke. Han fik ombygget familiens slægtsgård, så der nu var både lager og kontor. "Jeg var ung og naiv og troede, at jeg kunne gå på vandet. Tanken om, at det kunne gå galt, havde slet ikke strejft mig. Men i 1992 var jeg meget tæt på at gå konkurs og måtte i gang med at fyre folk.

Heldigvis lykkedes det at få vendt skuden, og allerede året efter var der et stort overskud. Selvom det så sort ud, blev jeg ved - og tro flytter som bekendt bjerge. Men der skal selvfølgelig også lidt forretningssans og en god portion held til," siger han og fortsætter: "Blandt andet investerede jeg i en ny lille pakkemaskine, der kunne lave firkantede poser i stedet for kræmmerhuse, hvilket viste sig at være rigtig god timing. For selvom der skal skæres ind til benet, skal man passe på, at man ikke sparer sig ihjel."

Henrik Winther-Olsen ser det som en klar fordel, at han fik et gok i nødden forholdsvis tidligt i virksomhedens historie. "Jeg vil ikke ønske for min værste fjende at prøve noget tilsvarende, men det, der skete i 1992, har været utrolig lærerigt. Jeg har nok altid været den kreative frem for økonomimanden, men siden dengang har jeg haft styr på mine regnskaber og været meget bevidst om, at man skal tjene flere penge, end man bruger."

Det er første og eneste gang, at virksomheden har været lukningstruet, men der har været mange episoder, som har givet søvnløse nætter, fortæller Henrik Winther-Olsen. "Jeg tror, at det er en naturlig del af livet som iværksætter. Heldigvis er det meget sjældent, at jeg tænker, om det nu er det hele værd. For det er en kæmpe tilfredsstillelse at forfølge sin drøm og se den vokse."

I dag har virksomheden ca. 90 medarbejdere, og direktøren forventer at nå en omsætning på over 200 mio. kr. i 2011. Til alt det strategiske har han trukket på sin bestyrelse, der udover ejeren består af to familiemedlemmer og to eksterne. "Det er strengt nødvendigt, at man som minimum har en udefrakommende person, der kan rådgive en og tør sige sandheden - også når den er ilde hørt," siger Henrik Winther-Olsen. Bestyrelsen har desuden nedsat et såkaldt advisory board - bestående af en række personer med international erfaring - for at få inspiration til, hvordan virksomheden kan udvikle sig. ●

Kilde: Erhvervs- og Byggestyrelsen

Der findes mange myter om tilværelsen som iværksætter og alle de udfordringer, man kan møde med en nystartet virksomhed – ikke mindst hvad angår kriser og konkurser. De mest udbredte går ud på, at iværksættere er overladt til sig selv, når krisen kradser, og at de ved en konkurs hænger på gælden resten af livet. Men som det vil fremgå af de følgende afsnit er det ikke hele sandheden. Eksempelvis er der etableret et tilbud om gratis rådgivning til virksomheder i krise, og nye regler om gældssanering har gjort det muligt at komme hurtigere på benene igen efter en konkurs. Denne publikation skal medvirke til at øge din viden om krisehåndtering og udviklingen på konkursområdet.

Hvorfor mister iværksætterne modet?

Danskernes mod på at starte egen virksomhed er faldet, ikke mindst i forlængelse af den globale økonomiske krise. Det kniber med andre ord med iværksætterlysten i Danmark. Hvad skyldes det? Er det udelukkende en følge af den globale økonomiske krise, eller handler det også om sociale og kulturelle forhold? Er det eksempelvis manglende kompetencer og viden om iværksætteri, der afholder os fra at starte ny virksomhed? Eller ser vi danskere simpelthen tilværelsen som iværksætter som alt for arbejdskrævende, risikabel og lidet tillokkende?

Frygten for at gå konkurs

Ifølge en Eurobarometer-analyse fra 2010 er risikoen for at gå konkurs det væsentligste bekymringspunkt for potentielle iværksættere i EU-landene, efterfulgt af manglende indkomstsikkerhed og risikoen for tab af privat ejendom.

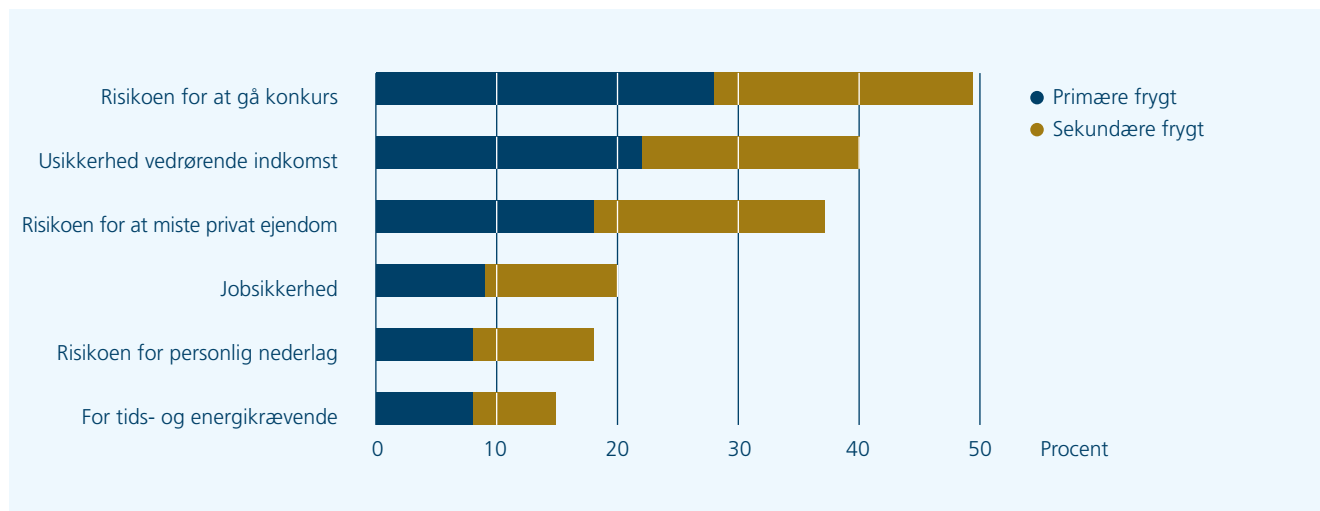
Over halvdelen af de danske deltagere i undersøgelsen udpeger risikoen for at gå konkurs som deres væsentligste bekymring i forbindelse med start af ny virksomhed. Dermed hører Danmark sammen med blandt andre Kroatien, Tyrkiet og Frankrig til gruppen af lande, hvor konkursfrygten er den væsentligste bekymring for potentielle iværksættere.

Det er overraskende, for ifølge Verdensbankens sammenligning af erhvervslivets rammebetingelser i 193 lande ('Doing Business') er Danmark i 2011 blandt de fem lande i verden, der tilbyder de bedste betingelser for virksomhedslukninger. I 2010 var Danmark placeret på en syvendeplass, og der er altså fra 2010 til 2011 sket en relativ forbedring af rammebetingelserne for virksomhedslukninger. Det kan muligvis skyldes de væsentlige ændringer af den danske konkurslovgivning, som blev gennemført i henholdsvis 2005 og 2007 (se kapitel 3). Også i en analyse udarbejdet af Europa-Kommisjonen i 2011 ligger Danmark i toppen blandt de europæiske lande på området.

Behov for en holdningsændring

Mange iværksættere og virksomhedsledere oplever det som meget ubehageligt at gå konkurs. Ud over de økonomiske konsekvenser følger der ofte en følelse af skam over at have 'fejlet'. Det er interessant at sammenligne dette med synet på konkurser i eksempelvis USA. Her bliver en konkurs i større grad end i andre lande betragtet som en væsentlig del af erfaringsgrundlaget for succesfulde iværksættere, og det kan vi måske lære noget af i Danmark.

Figur: Væsentlige bekymringspunkter for potentielle iværksættere i EU-landene

Kilde: Eurobarometer (2010): Entrepreneurship in the EU and beyond. A survey in the EU, EFTA countries, Croatia, Turkey, the US, Japan, South Korea and China. Analytical report, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/eurobarometer/fl283_en.pdf

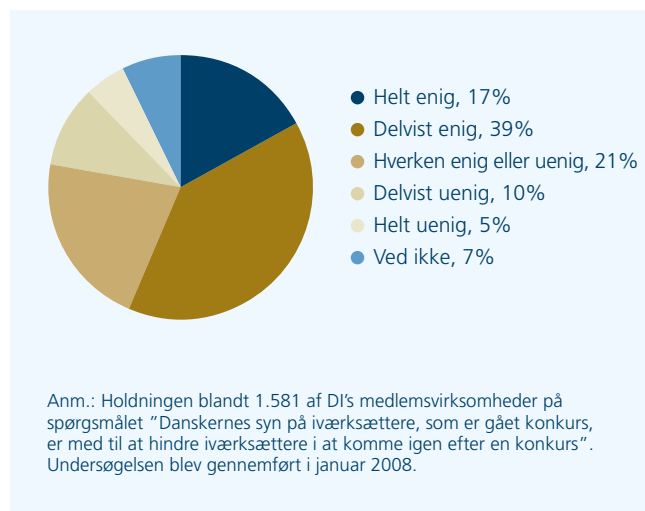
Det er afgørende for iværksætterlysten, at samfundet bakker op om iværksættere, der gør et ærligt forsøg på at starte en virksomhed, og som – på trods en konkurs – ønsker at få en ny chance. Diagrammet nedenfor viser imidlertid, at en stor gruppe af danske virksomheder ser danskernes holdning til konkursramte iværksættere som en hindring for, at iværksættere starter en ny virksomhed efter en konkurs (genstart).

Iværksættere skal ikke straffes for at gøre et ærligt forsøg på at skabe en virksomhed og dermed bidrage med arbejdspladser og vækst til samfundet. En holdningsændring på dette område vil utvivlsomt kunne stimulere iværksætterlysten i Danmark og dermed understøtte fremtidens vækst og velstand.

En sund balance mellem mange hensyn

Som samfund skal vi selvfølgelig også forhindre, at reglerne på konkursområdet misbruges, og derfor er det vigtigt at sætte effektivt ind mod konkursrytteri. Ligeledes skal kreditorernes interesser tilgodeses, så iværksættere også fremover kan låne penge til at realisere deres drømme. En amerikansk undersøgelse fra 2004 viser blandt andet, at renteniveauet og dermed lånebetingelserne for iværksættere og virksomheds-ejere vil være påvirket af kreditorernes risiko for tab. Intet er med andre ord gratis. Skal kreditorerne tage en risiko, kræver de også betaling for det, og det kan betyde yderligere økonomiske byrder for iværksætterne. Alt i alt er det afgørende, at vi også i fremtiden sikrer en sund balance mellem hensynet til iværksætteren, kreditorerne og borgernes retsbevidsthed.

Figur: Danskernes syn på konkursramte iværksættere er en hindring for genstart i Danmark

Kilde: Megafon for DI, 2008

RISIKOSTYRING

– ET REDSKAB TIL AT UNDGÅ KRISEN

Risikostyring kan hjælpe dig med at undgå, at uventede hændelser udvikler sig til en økonomisk krise for din virksomhed. Det er ikke kun en fordel for dig og dine medarbejdere, men også for dine kreditorer – banken, leverandører og måske endda familie og venner.

Du skal have fokus på risikostyring, allerede når du starter din virksomhed. Potentielle långivere vil tage risikoen for at miste deres penge i betragtning, inden de beslutter sig for at yde et lån. Det betyder, at nystartede virksomheder ofte kan have svært ved at få et lån – simpelthen fordi de vurderes at være for risikable, sammenlignet med virksomheder, som allerede har haft mulighed for at vise, at de er rentable.

Hvis du som iværksætter skal låne penge til at starte virksomhed eller til at investere i virksomhedens udvikling, er det derfor vigtigt, at du har fokus på långivers risiko og gør, hvad du kan for at minimere den. Du kan starte med at besvare følgende spørgsmål i din forretningsplan:

- **Hvordan sikrer jeg mig bedst muligt mod uventede hændelser?** Din økonomi skal kunne klare et pludseligt fald i indtægter og/eller en stigning i udgifterne.
- **Er jeg for afhængig af en enkelt kunde eller leverandør?** Hvis en vigtig kunde eller leverandør pludselig svigter, må det ikke hive tæppet væk under din virksomhed.
- **Fremstår min virksomhed troværdig?** Du og eventuelle medarbejdere skal være motiverede, kompetente og erfarne. Ligeledes kan etableringen af en bestyrelse øge din virksomheds troværdighed og give et signal om, at virksomheden ledes på et professionelt og økonomisk sundt grundlag.

En god plan for håndteringen af økonomiske risici kan være med til at sikre, at du får bevilget et lån og dermed kan realisere dine iværksætterdrømme. Det kan også betyde, at du bedre kan afværge en konkurs, når en økonomisk krise pludselig banker på døren.

Du kan som iværksætter få gode råd vedrørende risiko-håndtering og andre væsentlige elementer i en låneansøgning ved hjælp af Finansrådets iværksætterguide på www.finansraadet.dk. Læs også mere om bestyrelser i Erhvervs- og Byggestyrelsens publikation "Den kompetente bestyrelse - gør en forskel i din virksomhed", som du kan finde på styrelsens hjemmeside, www.ebst.dk.

SØG RÅDGIVNING ALLEREDE VED DE FØRSTE KRISETEGN

A portrait of a woman with blonde, wavy hair, smiling and looking upwards. She is wearing a dark blue leather jacket over a black top. The background is a textured, light-colored wall.

Olise Sko
Louise Brekke
Indehaver

Er din virksomhed i krise, har du brug for fagfolk udefra, som kan rådgive og guide dig igennem vanskelighederne. Det gælder ikke mindst, hvis risikoen for konkurs er overhængende. Konkurslovgivningen er kompleks, og det kræver juridisk indsigt at afgøre hvilken vej, der er bedst at følge for en kriseramt virksomhed. Med professionel hjælp og fornuftig handling i tide øges chancerne for at styre virksomheden igennem krisen og skabe fornyet vækst – eller for at redde de sunde aktiver, der kan være vigtige for at komme videre.

Et lille skub gav styrken til at vende skuden

I 2010 var indehaveren af Olise Sko klar til at give op og gik i gang med at søge på internettet for at forberede sig på en konkurs. Sådan endte det heldigvis ikke. I sin søgning fandt Louise Brekke frem til Early Warning-ordningen, der yder uvildig og gratis rådgivning til kriseramte virksomheder. Det viste sig at være det lille skub, der skulle til, for at hun kunne få vendt skuden. ”Ved at få nye øjne på min forretning har jeg trods finanskrisen præsteret at ændre et underskud i 2008 til et overskud i 2010,” fortæller 46-årige Louise Brekke, der er uddannet gymnasielærer, men har drevet skobutik i Helsingør siden 2002.

Gennem Early Warning fik hun tilknyttet en vækstkonsulent fra Væksthus Hovedstadsregionen og en af de mange frivillige rådgivere i ordningen. ”Da de havde gennemgået mine regnskaber, grinte de og sagde, at jeg jo allerede var igennem det værste. Jeg var bare gået død og havde brug for, at nogen fortalte mig, om jeg skulle komme ud af det eller kæmpe videre.”

Det hele begyndte at gå skævt i 2007, da Louise Brekkes levestandør gik i betalingsstandsning, og hun pludselig stod med en halvtom butik. På det tidspunkt var hun næsten lige flyttet ind i nye og større lokaler. ”Det var min butik for sårbar til, da jeg ikke havde en anden vare at præsentere kunderne for. Der startede problemerne for mig. Så kom finanskrisen. Oven i det er en skobutik en meget tung supertanker at vende. Man køber kun nye varer hjem to gange om året, og skal derfor hele tiden tænke et halvt år ud i fremtiden. Desuden blev det sværere at få hævet kassekreditte,” siger Louise Brekke.

Derfor var det nødvendigt at skære ind til benet, hvor hun kunne. Blandt andet blev to ud af fire fuldtidsstillinger skåret fra. Dermed havde hun allerede gjort en del, da Early Warning kom på banen. ”Det mindede lidt om tv-programmet Luksusfælden, hvor man har nogle rådgivere til at gennemgå hele ens økonomi og forhandle aftaler på plads med banken og kreditorerne. Forskellen var bare, at jeg i forvejen havde forstået alvoren – og gjort hvad jeg kunne.”

Der var styr på papirerne og kreditorerne, og hun havde reddet sig ud over konkursniveau, lød vurderingen fra de to rådgivere. Nu handlede det om at finde nogle håndtag at skrue på, der kunne få virksomheden til at vokse igen. ”Early Warning-rådgiverne kunne med det samme se, at det var varelageret, jeg skulle have styr på. Det var alt for stort og drænedede likviditeten. Derfor har jeg blandt andet investeret i et nyt lagerstyringssystem, som kan hjælpe mig med at få et bedre overblik og følge udviklingen løbende,” fortæller Louise Brekke.

Hun blev også rådet til at stifte et anpartsselskab i stedet for at drive Olise Sko som en enkeltmandsvirksomhed. ”Som iværksætter er man som udgangspunkt meget alene. Derfor har det betydet utrolig meget for mig at få noget professionel sparring. At nogen ville hjælpe mig – oven i købet uden at få noget for det. Noget af det vigtigste, Early Warning har lært mig, er, at jeg faktisk er en kapabel forretningskvinde,” siger hun og understreger, at hele forløbet har gjort hende stærkere end nogensinde, selvom det har været hårdt både økonomisk og menneskeligt. ●

Skulle din virksomhed komme i krise – og måske ligefrem i overhængende risiko for at gå konkurs – er det vigtigt, at du ser indad og vurderer, om der var faresignaler, du burde have opdaget tidligere. Var der eksempelvis budgetafvigelser i regnskabet, du kunne have undgået? Udviklede ordrebeholdningen sig ikke som forventet? Var omkostningerne ved at producere varen for høje i forhold til salgsprisen? Eller har eksterne omstændigheder som valutakurser, politisk uro eller nye modestrømninger påvirket eksporten negativt? Jo hurtigere du kan identificere problemets kerne, des bedre er chancerne for at rette op på tingene.

Lyt til signalerne – og fagfolkene

Omstillingsparathed og evnen til at handle, når der opstår uforudsete udfordringer, er vigtig i krisetider. Oplever du, at din virksomhed ikke kører så godt, som den skal, er det afgørende, at du forholder dig til de synlige krisetegn. Begynd med at lokalisere årsagen til vanskelighederne og brug dernæst al din energi på at rette op på tingene, før det er for sent. Dette kan dog være lettere sagt end gjort, og derfor bør du overveje at benytte ekstern hjælp.

Det første skridt til at søge hjælp til en kriseramts virksomhed er imidlertid ofte det sværeste at tage. Som ejer af en virksomhed i krise er man nemlig typisk personligt påvirket af tingenes tilstand. Man mister let overblikket, og i stedet for at handle rationelt tyer man til brandslukning og hurtige løsninger, mens virksomhedens generelle sundhedstilstand stille og roligt forværres. Fagfolk udefra kan se objektivt på virksomhedens økonomiske situation og dermed lettere sætte fingeren på virksomhedens konkrete problemer – og Early Warning er et godt sted at starte.

Early Warning – professionel kriserådgivning

Virksomheders problemer og krisetegn er mangfoldige. Early Warning, der blev etableret i 2007 efter nederlandsk forbillede, tilbyder fortrolig, uvildig og gratis hjælp over hele landet til virksomheder i krise. Ordningen hjælper virksomhedsejere med at få overblik over deres økonomiske situation og muligheder og med at få levedygtige virksomheder tilbage på ret kurs. Den hjælper også med at få lukket urentable virksomheder hurtigt, så de økonomiske tab og menneskelige omkostninger begrænses. Det sidste har stor betydning for lysten til og muligheden for at starte ny virksomhed igen.

Når du som virksomhedsejer kontakter Early Warning hos et af de fem regionale Væksthuse, står både de faste Early Warning-konsulenter og et netværk af tilknyttede frivillige rådgivere til din rådighed. Konsulenten vil så vidt muligt besøge dig i din virksomhed for at skabe overblik over den økonomiske situation og indlede en screening af virksomhedens krisetegn. Sammen lægger I en plan, som kan bringe virksomheden videre og bane vejen for ny vækst. Blandt an-

det skal der skabes et detaljeret overblik over virksomhedens økonomi, drift, ejerforhold og forpligtelser. Ofte inddrages også ejerens personlige økonomi og formueforhold, som typisk er tæt forbundet med virksomheden.

Kompetent faglig sparring i øjenhøjde

Når du benytter Early Warning-ordningen, får du og din virksomhed konkret og situationsrelevant rådgivning om mulige tiltag, som kan sikre den fremtidige drift og finansiering. Er løsningen derimod en konkurs eller frivillig akkord, vil Early Warning anbefale en kompetent privat rådgiver, der kan sørge for, at din virksomhed allerede fra starten af processen stilles så fordelagtigt som muligt. Blandt andet vil du få gode råd om mulighederne for gældssanering og den videre behandling af konkursboet.

I mange tilfælde vil du få tilbudt en frivillig rådgiver efter den første screening af din virksomheds økonomi. Denne rådgiver er typisk en erfaren og indsigtfuld person, der også selv har drevet virksomhed i en årrække, og som er i stand til at yde kompetent faglig sparring og rådgivning omkring virksomhedens udfordringer i den svære tid. Men frem for alt er det en person, som lytter til dig og kan sætte sig i dit sted og forstå din virksomheds krisesituation. Rådgiveren møder dig med andre ord i øjenhøjde og med respekt og imødekommethed.

Stigende efterspørgsel og flere lukninger

Early Warning-ordningen hjælper hvert år mere end 750 kriseramte danske virksomheder. Fra etableringen i 2007 og frem til september 2011 har over 2.100 virksomheder søgt hjælp hos Early Warning, og efterspørgslen har været støt stigende under den globale økonomiske krise.

Virksomhederne har enten fået hjælp til at vende en dårlig økonomisk udvikling, eller til at lukke ned med mindst muligt tab. Af de sager, som Early Warning allerede har afsluttet, fremgår det, at andelen af virksomhedslukninger er steget fra 24 procent i 2008 til 38 procent i første halvår af 2011. I samme periode er andelen af overlevende virksomheder faldet fra 54 procent til 44 procent. De resterende 18 procent er endnu uafklarede.

Det betaler sig at handle i tide

Det er vigtigt, at du forholder dig til krisetegnene, hvis din virksomhed kommer i økonomiske vanskeligheder. Konsekvenserne ved at "lukke øjnene" og undlade at udvise en rettidig omhu kan være store for virksomhedens fremtidige udvikling. Ved at agere i tide øges dine handlemuligheder i forhold til at styre virksomheden fornuftigt ud af vanskelighederne. Det bekræftes også af en ny undersøgelse gennemført af analysevirksomheden eStatistik for Erhvervs- og Byggestyrelsen. Undersøgelsen dokumenterer, at Early

Warning-ordningen forbedrer små og mellemstore nødlidende virksomheders krisehåndtering og sætter tidligt ind med hjælp til, at de kommer på fode igen eller lukker ned med mindst muligt tab.

Kriseramte virksomheder, der har fået kvalificeret og professionel hjælp, eksempelvis fra det offentlige i form af Early Warning eller fra private rådgivere, har haft et væsentligt mindre tab i omkostning og værdi sammenlignet med virksomheder, der ikke har modtaget assistance. Samlet set har de Early Warning-vejledte virksomheder haft en meromsætning på 164 mio. kr. og en merværditilvækst på 99 mio. kr. Det skaber bedre grundlag for vækst og for at videreføre de sunde aktiver i virksomheder, hvor markedspotentialet stadig er tydeligt.

FAKTA

Early Warning-ordningen

Early Warning er et succesfuldt eksempel på, hvordan samarbejde mellem det offentlige og private kan gøre en forskel. Ordningen hjælper virksomheder, der er kommet i økonomiske vanskeligheder - enten med at få vendt den negative udvikling eller med afvikling inden gælden bliver unødigt stor.

Over hele landet er i alt 120 uvildige frivillige rådgivere parat til at yde professionel assistance. Typisk er det erfarne ledere og virksomhedsejere, som stiller deres ekspertise gratis til rådighed for virksomhederne og garanterer fuld fortrolighed. Derudover er der 10-12 faste Early Warning-konsulenter tilknyttet de fem regionale Væksthuse i Danmark.

Ejstrupholm Hotel
Maybritt Skak Pedersen
og Brian Pedersen
Indehaver

Trak stikket ud i tide

I 2010 valgte parret Maybritt Skak Pedersen og Brian Pedersen at dreje nøglen om efter fire år som ejere af Ejstrupholm Hotel i Midtjylland. Det var et farvel til nogle drømme og visioner, men samtidig nødvendigt for at redde familielivet og en økonomi med kurs mod afgrunden.

”Det er vigtigt for os, at det var os, der tog beslutningen. Vi er ikke ofre. Faktisk kan man sige, at vi har fået familien og vores liv tilbage. Var vi fortsat, ville en af os være gået ned. På den måde har vi været heldige,” siger 36-årige Brian Pedersen, der er udlært i hotel- og restaurationsbranchen, mens 32-årige Maybritt Skak Pedersen er uddannet inden for ernæring og sundhed.

Beslutningen blev truffet, efter at parret gennem nogle måneder havde været i dialog med en vækstkonsulent og en frivillig rådgiver fra Early Warning, som hjalp dem med at vende hver eneste sten i virksomheden og belyse mulighederne. Parret måtte konstatere, at der ikke var noget at tage fat i - medmindre de ville låne en masse penge til at realisere planerne om at bygge ud med værelser.

”Da vi overtog stedet i 2006, var det reelt bare nogle selskabslokaler. Vi fik det lavet om til et eksklusivt mødested med conferencefaciliteter, gourmetrestaurant og forskellige events. Det gik faktisk fint indtil slutningen af 2009, da de første spæde tegn på den økonomiske krise viste sig hos os,” siger Brian Pedersen.

Der blev længere og længere mellem bookingerne, og de kunder, som stadig hang ved, ventede til sidste øjeblik med at bestille. Samtidig havde de beliggenheden imod sig.

”Hvis vi skulle låne flere penge, ville det tage lang tid at komme ovenpå. Med to små børn var vi enige om, at dér skulle vi ikke ud igen. Vi havde i forvejen levet fire år med 12.500 kr. i løn til os hver før skat trods en arbejdsuge på 80-100 timer,” siger Maybritt Skak Pedersen, der er gravid med nummer tre. De to er taknemmelige for, at de fik uvildig hjælp fra Early Warnings rådgivere til at træffe det svære valg.

”Det betød simpelthen alt. For første gang blev vi spurgt om, hvad vi ville. Banken mente jo bare, vi skulle knokle videre, og revisoren havde travlt med, hvor lidt løn vi kunne klare os for, hvilket vi bagefter kan se, var den helt forkerte måde at bygge forretningen op.”

På det tidspunkt, Early Warning-rådgiverne kom ind over, så det stadig nogenlunde ud rent økonomisk. Men krisen bed sig mere og mere fast.

”I sommeren 2010 foretog jeg nogle beregninger, der viste, at vi risikerede at stå med et underskud på en halv mio. kr. ved årets udgang. Og vi havde ingen reel mulighed for at skære mere, medmindre vi selv skulle stå for alt fra finere madlavning til rengøring af toiletter,” fortæller Brian Pedersen.

Med opbakning fra Early Warnings konsulenter besluttede de at indgive konkursbegæring. Det endte med, at de fik solgt hotellet og indgik forlig med banken om at betale en del af dens tilgodehavende.

”Vi var så heldige, at vi kunne låne de penge, det krævede at blive gældfrie, af familien. Dermed slipper vi for de tårnhøje renter. Men det kommer selvfølgelig til at påvirke vores økonomi mange år frem,” siger Maybritt Skak Pedersen.

Begge er dog enige om, at det ikke er det sidste iværksættereventyr, de kaster sig ud i. ”Vi vil meget gerne starte noget op igen. Men det skal være inden for en helt anden branche - noget som kan løbes i gang ved siden af et job og giver mulighed for passiv indtjening,” fortæller hun. ●

Kilde: Erhvervs- og Byggestyrelsen

 FAKTA

KONKLUSIONER FRA EVALUERING AF EARLY WARNING

Early Warning er blevet en succes blandt virksomheder med økonomiske problemer og benyttes af et bredt udsnit virksomheder på tværs af brancher og regioner. Det fremhæves, at Early Warning vurderer virksomhedernes økonomiske situation på en kompetent måde og gør en dokumenterbar forskel.

De virksomheder, der har søgt rådgivning hos Early Warning og er kommet igennem krisen, har klaret sig bedre end virksomheder, der har håndteret krisen ved egen hjælp. De Early Warning-vejlede virksomheder har fra 2009 til 2010 kun haft et fald i omsætningen på 9 procent og et tab i værditilvæksten på 7,5 procent, mod henholdsvis 15 procent og 18 procent for ikke vejlede virksomheder. Det svarer til en samlet forskel på 164 mio. kr. i omsætningen og 99 mio. kr. i merværditilvæksten.

Early Warning-vejlede virksomheder, der er afviklet, er tilsvarende endt med mindre gæld end lukkede virksomheder, der ikke har gjort brug af ordningen. De 215 virksomheder, der har fået hjælp af Early Warning til at lukke deres virksomhed, har en gennemsnitlig gæld på 751.000 kr. til det offentlige. Det er 20 procent mindre end de 932.000 kr., som er gennemsnittet for de virksomheder, der ikke har benyttet ordningen. I runde tal svarer det til, at de vejlede virksomheders gæld til det offentlige samlet set er reduceret med ca. 30 mio. kr.

Kilde: eStatistik, 2011: "Early Warning - en evaluering af programmets indsats overfor kriseramte danske virksomheder"

Lavere gæld for lukkede virksomheder

Finanskrisen og de rekordmange konkurser i løbet af 2010 har betydet, at konkursramte virksomheders samlede gæld til det offentlige blev øget fra 5,4 til 8,2 mia. kr. fra 2009 til 2010. Det svarer til, at hver enkelt konkursramt virksomhed i gennemsnit skyldte det offentlige 932.000 kr. ved udgangen af 2010. Af eStatistik's undersøgelse fremgår det, at Early Warning har hjulpet 215 virksomheder med at lukke ned frem til udgangen af 2010, og at disse virksomheders gennemsnitlige gæld til det offentlige var på 751.000 kr.

De Early Warning-vejlede virksomheders gæld ligger således 20 procent under den gennemsnitlige gæld i sammenlignelige virksomheder, der ikke har fået hjælp til at lukke. I kroner og øre betyder det, at Early Warning har reduceret virksomhedernes tab med godt 30 mio. kr. Dermed har ordningen sikret et samlet nettoprovenu til de vejlede virksomheder ved lavere gæld til det offentlige.

FAKTA

VIGTIGE KRISETEGN – "DE RØDE LAMPER"

Mange virksomheder erkender for sent, at de er kommet i økonomiske vanskeligheder. Man overser populært sagt de røde lamper, og sker det, begrænses virksomhedens handlefrihed. Det fører ofte til betalingsstandsninger og konkurser, som måske kunne være undgået, hvis virksomhedsejerne havde haft mere viden om krisestyring.

Kort fortalt gælder det om at få øje på de mest åbenlyse krisetegn og skride til handling, inden situationen kommer ud af kontrol. De fem mest hyppige krisetegn for virksomheder fremgår af listen herunder. Kan du genkende et eller flere af dem, bør du omgående søge professionel rådgivning.

Omsætningen falder

Faldende omsætning som resultat af et fejlslagent salg vil ofte hurtigt medføre problemer med finansieringen. De fleste ejere af små og mellemstore virksomheder kommer for sent i gang med at tilpasse virksomheden til en ny økonomisk virkelighed, viser erfaringer fra finanskrisen. Det skyldes blandt andet, at det ofte kræver ubehagelige tiltag som fyringer, justering af kerneforretningen eller overdragelse af ledelsen til andre.

Indtjeningen falder

Oplever du et fald i omsætningen, uden at de faste omkostninger følger med ned, er der måske alvorlige problemer med din virksomheds indtjening. Den økonomiske krise har øget usikkerheden om selv faste leverandøraftaler. Derfor er det nødvendigt at holde sig ajour med månedlige oversigter, som ikke kun belyser den løbende indtjening, men også ændringer i eksempelvis ordrebeholdning, avancer, lagerbinding og dækningsgrad.

Kassekreditten vokser

Et øget træk på kassekreditten kan naturligvis skyldes, at virksomheden vokser og derfor har behov for mere kapital. Men ofte er årsagen negative forhold som eksempelvis for store omkostninger, faldende omsætning eller for store lagre. En voksende kassekredit bør derfor altid afføde en grundig analyse af de mulige årsager.

Banken forlanger øget sikkerhed

Overtræk på kassekreditten i kombination med dårlige regnskabstal er ofte årsag til, at en bank forlanger større sikkerhed eller måske vælger helt at opsige engagementet med en virksomhed. Sker det for dig, er der behov for grundlæggende ændringer samtidig med, at du skal stille yderligere sikkerhed for at komme videre. Derfor bør du som minimum gøre dig følgende overvejelser:

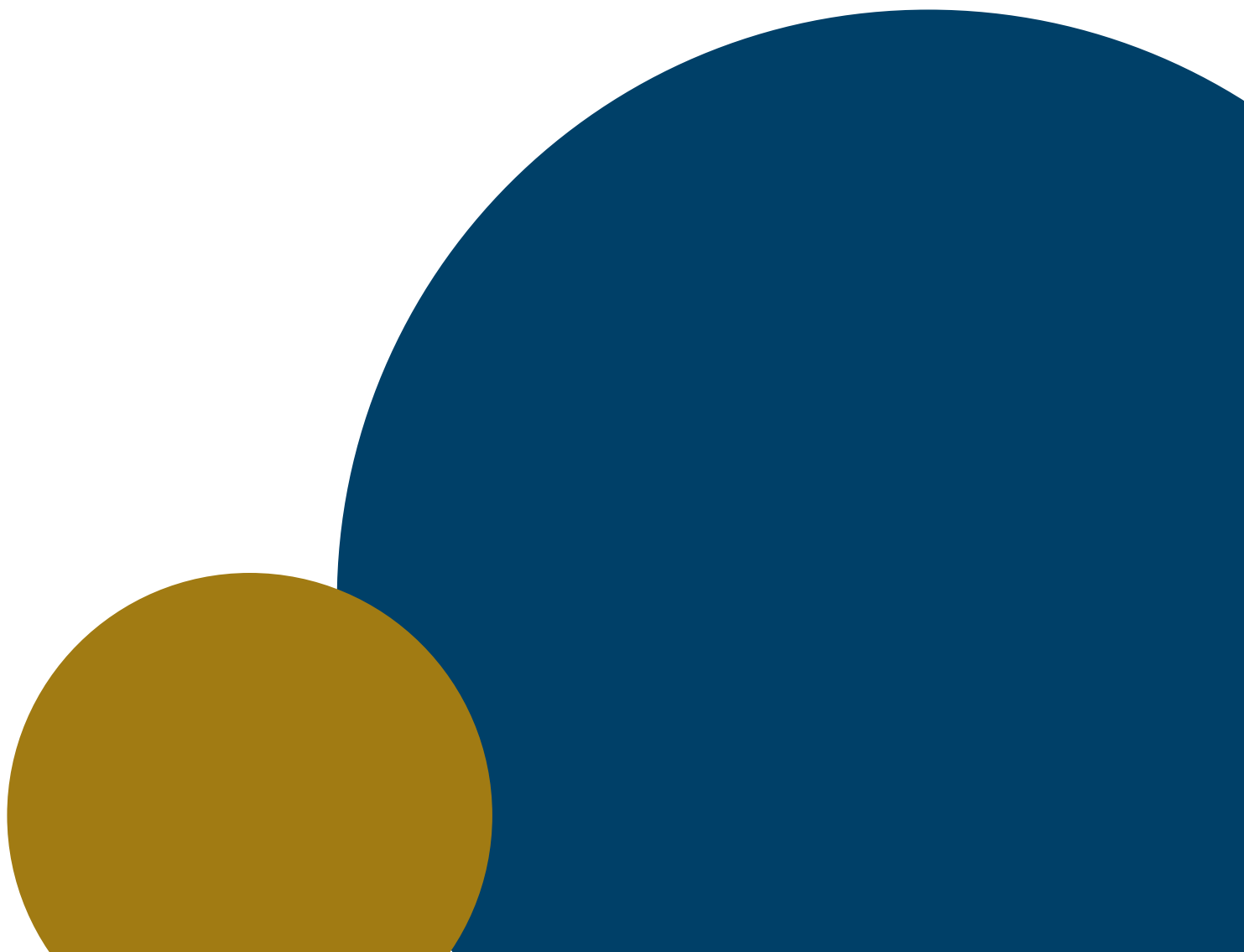
- 1) Kan en øget sikkerhedsstillelse til banken sikre dig tilstrækkelig med likviditet til, at du kan komme videre, skal du veje det op mod risikoen for nye uforudsete hændelser.
- 2) Konkluderer du, at der er perspektiv i at fortsætte driften, skal du sikre, at den er rentabel, så du ikke efter kort tid igen har brug for at stille øget sikkerhed.
- 3) Konkluderer du, at fortsat drift ikke kan forrente og afdrage gælden, skal du overveje, om konkurs eller akkord er et bedre alternativ. Jo flere frie værdier, der er i virksomheden, desto bedre er mulighederne for at fortsætte driften i et andet regi.

Problemer med afregning over for SKAT

Har du problemer med at overholde betalingsfristerne for moms og A-skat, bør du for alvor være på vagt. Du har brug for at forelægge en plan for virksomhedens genopretning og afdrag af gælden, ellers risikerer du, at virksomheden tvangslukkes.

UNDERSØG DINE MULIGHEDER

Skulle din virksomhed komme i så dyb krise, at du er ude af stand til at betale regningerne, er der brug for hurtig handling. I de senere år er der skabt langt bedre rammevilkår for virksomheder, der er truet af konkurs. Et dedikeret rådgiverkorps giver mulighed for at få professionel rådgivning om krisehåndtering og konkurser. Og nye regler for gældssanering betyder, at du har mulighed for hurtigt at komme på benene igen efter en konkurs.

Det handler om mennesker i krise

I udgangspunktet er det altid økonomien, der er den udløsende faktor for, at en virksomhed er konkurstruet. Men det væsentlige er, at det handler om mennesker i dyb personlig krise, forklarer Linda Sjöström, frivillig rådgiver i Early Warning. ”Jeg havde nok ikke forestillet mig, at det menneskelige element var så vigtig en del af arbejdet. Det at være rådgiver handler ikke bare om at få styr på økonomien, men om menneskelig krisehåndtering. Den måde, man evner at håndtere det personlige aspekt, kan være afgørende for, om man kommer ud med en god løsning,” siger hun.

Linda Sjöström lever i dag af at være professionelt bestyrelsesmedlem, men har en lang karriere bag sig som topleder i medicinalindustrien og senere som partner i venturebranchen. Det har givet hende stor erfaring med forretnings- og strategiudvikling såvel som turnarounds, som hun mener, ville være spildt, hvis det ikke kom nogen til gode. Derfor meldte hun sig som frivillig rådgiver.

”Typisk får tingene lov til at køre alt for langt ud, før virksomhedsejeren når til en erkendelse af, at det ikke går. Som rådgiver er man den udefrakommende person, der har en kølig, nøgtern og objektiv tilgang til virksomheden, fordi der ingen følelser er på spil,” forklarer Linda Sjöström. Hun mener, at en væsentlig årsag til, at mange trækker det til det sidste, er, at de involverer deres privatøkonomi i virksomheden ved at kautionere personligt for lån. ”Dermed er det ikke kun virksomheden, der står til at falde, når tingene kører skævt. Hele privatøkonomien og familielivet er truet.

Det er som regel ildsjæle, som brænder helt vildt for deres produkt eller idé. De har bare for lidt forståelse for det at drive virksomhed,” siger Linda Sjöström. Hun understreger, at mange af virksomhederne aldrig var havnet i så kritisk en situation, hvis de havde haft en professionel bestyrelse. ”Sparringselementet er rigtig vigtigt. Men iværksættere har ofte den tilgang, at de er så små, at de ikke har brug for en bestyrelse. Det er jeg lodret uenig i, da det netop er en slags kontrolfunktion, der sørger for, at virksomheden udvikler sig i den rigtige retning.” ●

Kilde: Erhvervs- og Byggestyrelsen

Early Warning
Linda Sjöström
Frivillig rådgiver

Ofte har de ingen andre at tale med

En af de væsentligste udfordringer for iværksættere i krise er, at de ofte ikke har nogen at tale med om problemerne i det daglige, fortæller 61-årige Carl-V. Buchwald, der har en fortid som erhvervsleder i en række forskellige fødevarer virksomheder og som selvstændig konsulent. Sideløbende med bestyrelsesarbejde bruger han nu i snit minimum 20 timer om måneden som frivillig rådgiver i Early Warning i Midt- og Nordjylland

Et fællestræk ved en stor del af de virksomheder, han rådgiver, er, at de mangler salg. Ofte er virksomhederne stiftet af personer, som aldrig har prøvet at være selvstændige før. ”De kommer typisk fra et fast job og har ingen erfaring med, hvordan man sælger. Der er også flere, som simpelthen ikke forstår sig på regnskaber og ikke ved, hvordan man lægger et budget. Hvis man er bedst med et stykke værktøj i hånden, så har man brug for nogen til at forklare, hvad man skal bruge tallene til,” forklarer Carl-V. Buchwald. Indtil videre er det lykkedes at navigere alle de virksomheder, han har rådgivet, uden om konkurs. Enkelte har valgt at lukke ned i erkendelse af, at det ikke var muligt at nå den nødvendige omsætning. Men de fleste har overvundet krisen.

Ofte oplever Carl-V. Buchwald, at det kan være svært at kappe båndet til virksomhederne, når problemerne er løst. Mange finder nye vinkler, som de også gerne vil have af dækket, og det er netop et udtryk for, at de har manglet den professionelle sparring, som de får gennem Early Warning, mener han. ”Min erfaring er, at det er meget svært for dem at slippe os igen. Når jeg afslutter et forløb, spørger jeg altid, hvad iværksætteren egentlig fik ud af det, og selvom man måske selv synes, det er elementært, viser det sig, at det har betydet rigtig meget for dem.”

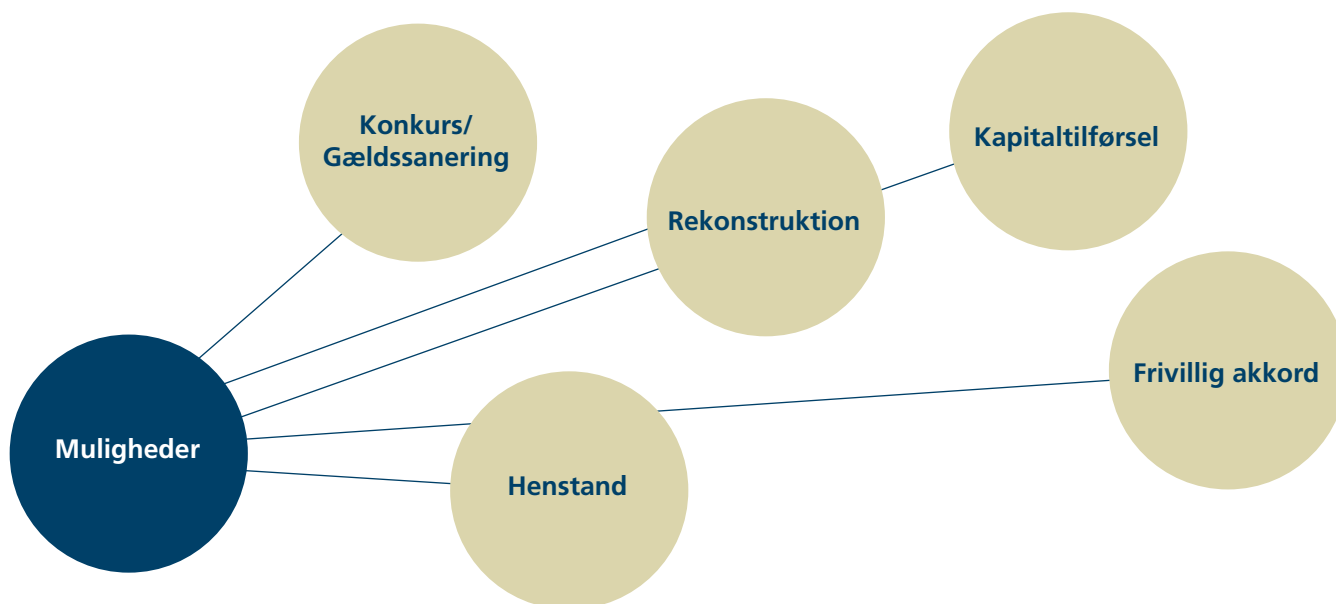
Ifølge Carl-V. Buchwald har mange iværksættere svært ved at sige stop, mens legen er god. ”Ofte er iværksætteren den sidste, der indser, at der ikke er mere at gøre. Det har blandt andet noget at gøre med erhvervs klimaet i Danmark, hvor man synes, det er nedværdigende at gå konkurs. Det er måske en floskel, men i USA er der en helt anden tilgang til det. Der er man ikke en ægte iværksætter, hvis man ikke har prøvet at gå konkurs.” ●

Kilde: Erhvervs- og Byggestyrelsen

Early Warning
Carl-V. Buchwald
Frivillig rådgiver

Virksomhed i krise

En ny start

At leve med en vis risiko er en naturlig del af dagligdagen for den, der forfølger sin drøm og forsøger sig som iværksætter. Mange iværksættere vil opleve økonomiske kriser og måske en konkurs, selvom andelen af konkursramte iværksættere trods alt stadig er lille sammenlignet med de ca. 20.000 virksomheder, der årligt starter op.

Skulle det ende med en konkurs, er det vigtigt, at de negative erfaringer bruges konstruktivt – for eksempel til at skabe en ny og stærkere virksomhed. Konkurslovgivningen er i de senere år netop blevet ændret med henblik på at fremme seriøse iværksætteres muligheder for at komme på benene igen efter en konkurs.

Nedenfor og i de følgende kapitler kan du finde gode råd om dine muligheder samt information om de seneste års ændringer i konkursreglerne. Så er du godt klædt på, hvis din virksomhed skulle komme ud i en alvorlig krise, og du får brug for hjælp.

Undersøg dine muligheder

Hvis din virksomhed er i krise og du ikke længere kan betale regninger, renter eller afdrag, kan en konkursbegæring komme på tale. I den situation er der brug for at handle effektivt og med kyndig rådgivning fra eksperter i konkurslovgivningen, så de personlige tab minimeres, og muligheden for at komme videre holdes åben.

Hvis din virksomhed kommer i krise, bør du undersøge dine muligheder for at:

1. Søge gældssanering i forbindelse med konkurs, såfremt du eller dine kreditorer indgiver en konkursbegæring.
2. Indlede et rekonstruktionsforløb for at redde virksomheden.
3. Tilføre kapital til at videreføre produktionen.
4. Aftale en frivillig akkord med kreditorerne, dvs. at kreditorerne modtager et engangsbeløb mod at eftergive den resterende gæld.
5. Indgå aftale om henstand af betalinger hos kreditorerne.

Spørgsmålet er, hvilken af disse muligheder der umiddelbart er den rette for dig – og hvor stor handlefrihed du reelt har for selv at vælge det næste skridt. Hensynet til kreditorerne vejer tungt, og dine forestillinger om konsekvenserne af en eventuel konkurs vil utvivlsomt påvirke dine beslutninger. Derfor kræver det ofte professionel rådgivning og faglig ekspertise at træffe de rigtige valg.

Brug erhvervsorganisationerne og den private rådgivning

Hvis din virksomhed er i krise, bør du hurtigst muligt gøre brug af privat rådgivning og tage kontakt til en dygtig advokat, der kender området. Du kan også tage kontakt til en af erhvervsorganisationerne for at hente gode faglige råd. Typisk samarbejder erhvervsorganisationerne med en række private rådgivere, der har den nødvendige ekspertise i at rådgive om krisehåndtering og dine muligheder i forbindelse med en konkurs.

Tid er en afgørende faktor. Ved at søge råd og vejledning fra eksperter så hurtigt som muligt, øges dine handlemuligheder, og du kan mindske et eventuelt økonomiske tab. Hurtig handling fra din side kan også betyde, at du afværger en konkurs.

Nye regler for gældssanering

Iværksættere, der har lidt store tab ved at gå konkurs med deres virksomhed, har mulighed for at få gældssanering i forbindelse med konkurs. En gældssanering betyder, at gælden kan blive slettet eller nedsat. Det letter det økonomiske åg ved en konkurs, så iværksætteren hurtigere vil kunne starte virksomhed på ny. Hvis gælden nedsættes, bliver der lavet en afdragsordning for den resterende gælds løbetid. Iværksætteres mulighed for at få gældssanering blev forbedret med de nye regler, som blev indført i 2005. Læs mere om de nye regler i kapitel 5.

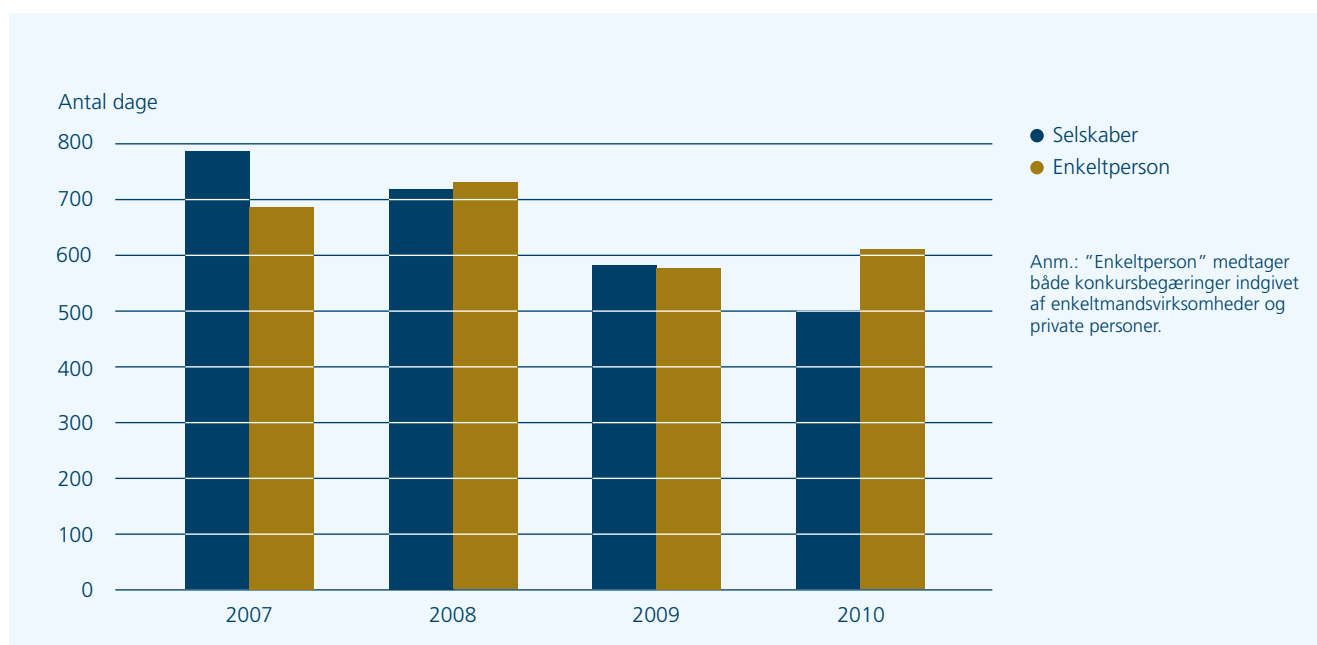
Kortere sagsbehandlingstider

En hurtig og effektiv behandling af konkursboer skaber bedre betingelser for, at seriøse genstartere med nye idéer og virkelyst kan komme hurtigt videre og få en ny chance for at drive virksomhed. I 2007 blev konkurslovgivningen ændret netop med henblik på at sikre en hurtigere og mere effektiv behandling af konkursboer. Lovændringen betyder blandt andet, at fristerne for at anmelde krav til konkursboet er nedsat fra tre måneder til en måned, og det er blevet gjort tydeligere, at kurator har pligt til at fremme bobehandlingen mest muligt.

Der er gode tegn på, at ændringen af lovgivningen har haft den ønskede effekt. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for gennemførte konkurssager i 2010 er reduceret med ca. 37 procent for selskaber og ca. 11 procent for enkeltpersoner, siden lovændringerne trådte i kraft.

Som det fremgår af figuren nedenfor, var den gennemsnitlige behandlingstid for gennemførte konkurssager i 2010 på 492 dage for selskaber og 606 dage for enkeltpersoner. Det er stadig lang tid, men det er positivt, at sagsbehandlingstiden er faldet i en periode, hvor sagsmængden er steget markant som følge af den økonomiske krise. Det forventes derfor, at sagsbehandlingstiden vil blive yderligere reduceret, når mængden af sager er 'normaliseret'.

Figur: Gennemsnitlig behandlingstid for gennemførte konkurssager

FAKTA

KONKURSPROCESSEN

En virksomhed - en person eller et selskab - kan erklæres konkurs, hvis virksomheden er insolvent, dvs. at virksomheden ikke kan betale sin gæld til tiden, og at betalingsvanskelighederne ikke kun er midlertidige. Konkursen indebærer, at virksomhedens aktiviteter afvikles og at eventuelle værdier fordeles mellem virksomhedens kreditorer.

Konkursbegæringen

Du kan selv indgive en konkursbegæring mod din virksomhed og din virksomhed kan ligeledes begæres konkurs af en eller flere af dine kreditorer. Det er en betingelse, at årsagen til den manglende betaling er pengemangel og ikke manglende betalingsvilje, for eksempel utilfredshed med et udført arbejde.

Hvis du selv ønsker at begære din virksomhed konkurs, skal du skrive en konkursbegæring og sende den til skifteretten i den retskreds, hvor din virksomhed ligger (virksomheder i Storkøbenhavn skal sende begæringen til Sø- og Handelsretten). Du skal vedlægge en opgørelse over aktiver og passiver samt en liste over kreditorer.

Retsafgift og sikkerhedsstillelse

Der skal betales en retsafgift for at indgive en konkursbegæring – denne retsafgift var i 2011 på 750 kr. Den, der indgiver konkursbegæringen, skal normalt stille sikkerhed for betaling af omkostningerne ved konkursbehandlingen. Sikkerhedens størrelse fastsættes af skifteretten og skal stilles, inden skifteretten træffer afgørelse om konkurs.

Omkostningerne ved konkursboets behandling dækkes altid først af konkursboets midler. Hvis der ikke kommer nogen - eller ikke tilstrækkelige - midler frem under bobehandlingen, kommer den, der har indgivet konkursbegæringen, til at betale omkostningerne.

Kurator og kurators opgaver

Virksomhedens kurator, dvs. den person, der skal bestyre konkursboet, udpeges af skifteretten. Kurator skal holde kreditorer og skifteretten orienteret om konkursboets behandling samt vurdere kreditorernes krav til konkursboet. Hvis kurator og den enkelte kreditor ikke kan blive enige om kravet, må den pågældende kreditor anlægge sag ved skifteretten. Er der derimod ingen indsigelser, er kravet godkendt.

Regnskab og udlodningsregnskab

Kurator udarbejder et udkast til regnskab for konkursboet. I konkursboer med aktiver ud over det, der går til boomkostninger, skal overskuddet fordeles mellem kreditorerne. I disse boer udarbejder kurator både et regnskab og et udlodningsregnskab. Udlodningsregnskabet er opgørelsen over, hvordan boets nettoaktiver fordeles mellem kreditorerne. Det sker i en bestemt rækkefølge, idet nogle kreditorer, som fx lønmodtagere har fortrinsret.

Konkursboet slutes på en skiftesamling i skifteretten. Det tager typisk mellem et til to år at afvikle et konkursbo, hvis der er tale om en ukompliceret sag.

Når du står i en konkurssituation, så kontakt din advokat og/eller gør brug af Early Warning-ordningens tilbud om gratis rådgivning og støtte. Det er også vigtigt, at du deltager i mødet med dine kreditorer (se ovenfor). På den måde kan du undgå, at der anerkendes uretmæssige krav.

Kilde: Domstolsstyrelsen. Se hjemmesiden www.domstol.dk for yderligere information om konkursprocessen, herunder formelle krav til konkursbegæringen.

Bedre muligheder for rekonstruktion af konkurstruede virksomheder

En mulighed for konkurstruede virksomheder for at undgå konkurs kan være at gennemgå en såkaldt rekonstruktion. En ændring af konkursloven i 2010 har givet bedre muligheder for at redde virksomheder ved hjælp af en effektiv og hurtig rekonstruktion. De nye regler for rekonstruktion

afløser de hidtidige regler om tvangsakkord og betalingsstandsning. Reglerne trådte først i kraft pr. 1. april 2011, og derfor har vi endnu ikke set den fulde effekt af lovændringen. Men det forventes, at reglerne vil medføre, at flere levedygtige virksomheder kan reddes fra en truende konkurs. Du kan læse mere om ændringernes indhold og betydning i kapitel 4.

REKONSTRUKTION – ET NYT GRUNDLAG FOR VÆKST

FotoiT
Kim Holzmann
Lars Vad Sørensen

Konkurser er forbundet med store omkostninger for både iværksættere, medarbejdere, kunder og kreditorer. Med en rekonstruktion kan man forsøge at redde en konkurs-truet virksomhed. En rekonstruktion gør det ikke blot muligt at undgå en konkurs men kan også medvirke til, at der skabes et nyt og bedre grundlag for vækst. Nye regler har gjort det muligt at gennemføre en rekonstruktion hurtigere og mere effektivt end tidligere.

Fra konkursbo til ny virksomhed

Det havde vidtgående konsekvenser for mange mennesker, da et af landets førende skolefotofirmaer, Martin Guld Fotografi ApS, gik konkurs i efteråret 2010. Ud over de omkring 45 ansatte, der pludselig stod uden job, var også hovedleverandøren Touch Technic tæt på at blive trukket med ned. For at undgå det valgte leverandøren, der blandt andet stod for print af billederne, at føre de sunde dele af konkursboet videre.

”Martin Guld Fotografi var vores eneste kunde, og skyldte os rigtig mange penge. Den eneste mulighed, vi havde for at overleve, var at købe konkursboet og holde produktionen i gang,” fortæller 42-årige Kim Holzmann.

Sammen med sin partner fra Touch Technic, Lars Vad Sørensen, overtog han 1. november 2010 officielt Martin Guld Fotografi, som kører videre i et nyt selskab ved navn FotoiT.

”I forvejen var det os, der ejede de IT-systemer, Martin Guld Fotografi benyttede. Nu har vi købt alle billeder og alt data-materiale i selskabet. Det gør, at vi kan videreføre konceptet med det eksisterende kundegrundlag,” siger Kim Holzmann.

Han forklarer, at det har været en udfordring at slippe ud af Martin Guld Fotografis skygge, da mange af kunderne tror, at det er den samme virksomhed, der bare har skiftet navn. Eksempelvis har en del gjort krav på billeder, som er bestilt og betalt før konkursen.

”Vi lagde fra begyndelsen den strategi, at vi giver kunderne, hvad de mener, de har krav på. Også selvom det i princippet ikke er vores ansvar, og vi ingen penge får ud af det, da de jo allerede har betalt Martin Guld Fotografi. Det gør vi i håb om, at de kommer tilbage på et senere tidspunkt.”

I det store hele er Kim Holzmann glad for muligheden for at overtage den konkursramte virksomhed. For selvom mange mistede deres arbejde ved konkursen, lykkedes det trods alt at redde seks arbejdspladser i Touch Technic. Og i det nye

selskab er der i dag over 20 medarbejdere – heriblandt en del fotografer og administrativt personale fra Martin Guld Fotografi.

”Alternativet havde været langt værre – også for de mange kunder, der ville blive berørt af en konkurs. Hvis vi ikke havde overtaget, var det sandsynligvis bare gået i stå, og de havde aldrig fået deres billeder.”

Dog understreger Kim Holzmann, at man skal være indstillet på et enormt oprydningsarbejde, hvis man overtager et konkursbo. ”Det hårdeste er, at uanset hvor meget du selv og dine medarbejdere knokler, er det nærmest umuligt at nå til bunds i rodet. Der er fx en masse historik og mundtlige aftaler mellem kunder og tidligere medarbejdere, som man ikke kender,” siger Kim Holzmann og tilføjer, at man jo sideløbende skal sørge for at holde gang i forretningen og skaffe nye kunder.

På mange måder havde det været nemmere at stifte en ny virksomhed fra bunden, resonerer Kim Holzmann. For dem var det bare ikke en mulighed, da deres firma som hovedkreditor i konkursboet havde flere millioner i klemme. ”Det første års tid er nok særligt hårdt, både økonomisk og på det personlige plan. For de lange arbejdsdage slider på familien. Men som tiden går, og det hele begynder at lysne, er jeg glad for, at vi gjorde det,” siger Kim Holzmann. ●

Kilde: Erhvervs- og Byggestyrelsen

 FAKTA

REKONSTRUKTIONSPROCESSEN

Hvis du ønsker at indgive en begæring om rekonstruktion, skal du indsende en skriftlig begæring til skifteretten i den retskreds, hvor din virksomhed ligger (virksomheder i Storkøbenhavn skal indsende begæringen til Sø- og Handelsretten). Du skal desuden vedlægge en liste over aktiver og passiver og en liste over kreditorer. Det koster 750 kr. i retsafgift at indgive en begæring om rekonstruktion, og der skal stilles sikkerhed for omkostningerne ved en eventuel senere konkurs.

Beskikkelse af rekonstruktør og tillidsmand

Skifteretten skal ved indledningen af rekonstruktionsbehandlingen beskikke en eller flere rekonstruktører og en regnskabskyndig tillidsmand for skyldneren. Skifteretten fastsætter samtidig et tidspunkt for et møde med kreditorerne (planmøde).

Planmøde og forslag til konstruktionsplan

Rekonstruktøren udarbejder et forslag til en rekonstruktionsplan, som behandles på planmødet. Rekonstruktionsplanen, der skal være accepteret af skyldneren, skal blandt andet indeholde en begrundet redegørelse for, hvilken type forslag til rekonstruktion, der agtes fremsat, og en vurdering af, om der er væsentlige forhold, som kan hindre en gennemførelse af denne rekonstruktion.

Såfremt kreditorerne på planmødet vedtager en rekonstruktionsplan, kan rekonstruktøren gå i gang med at udarbejde et konkret rekonstruktionsforslag. Vedtager kreditorerne ikke en rekonstruktionsplan, ophører rekonstruktionsbehandlingen, hvorefter skyldneren tages under konkursbehandling.

Rekonstruktionsforslag og afstemningsmøde

Efter planmødet udarbejder rekonstruktøren et rekonstruktionsforslag, der skal indeholde en tvangsakkord og/eller en virksomhedsoverdragelse. Forslaget skal behandles i skifteretten på et afstemningsmøde, der som udgangspunkt afholdes senest seks måneder efter planmødet. På afstemningsmødet skal kreditorerne stemme om – og skifteretten skal stadfæste – rekonstruktionsforslaget. Hvis kreditorerne ikke vedtager forslaget, eller hvis skifteretten nægter at stadfæste det, ophører rekonstruktionsbehandlingen, og skyldneren tages under konkursbehandling.

En rekonstruktionsbehandling varer typisk i syv måneder og kan maksimalt vare et år. Er skyldneren fortsat insolvent ved rekonstruktionsbehandlingens ophør, indledes automatisk konkursbehandling.

Kilde: Domstolsstyrelsen. Se hjemmesiden www.domstol.dk for yderligere information om rekonstruktionsprocessen, herunder formelle krav til begæringen om rekonstruktion.

En vej ud af krisesituationen

En konkurs er forbundet med store menneskelige og økonomiske omkostninger. Derfor er det vigtigt at afprøve alle muligheder for at videreføre konkurstruede virksomheder gennem en rekonstruktion. Dette er særligt relevant for de mange danske virksomheder, som ellers drives fornuftigt, men hvor uventede begivenheder som eksempelvis den globale økonomiske krise pludselig skaber en uholdbar økonomisk situation.

I 2010 blev lovgivningen ændret med henblik på at forbedre mulighederne for rekonstruktion af kriseramte virksomheder. Ændringerne i lovgivningen bygger på den forudsætning, at det i almindelighed vil være en fordel for både den nødlidende virksomhed og for kreditorerne, hvis virksomhedens aktiviteter videreføres i en ny form.

Hurtigere og mere effektiv rekonstruktion

De nye regler har gjort det muligt at gennemføre en rekonstruktion hurtigere og mere effektivt end tidligere. I praksis foregår det på den måde, at enten skyldneren eller en fordringshaver indgiver en begæring om rekonstruktionsbehandling til skifteretten, som herefter beskikker en rekonstruktør og regnskabskyndig tillidsmand for skyldneren. Rekonstruktøren skal sammen med skyldneren og virksomhedens kreditorer udarbejde et konkret forslag til rekonstruktion af virksomheden.

Det er endnu for tidligt at sige noget om effekten af lovændringen. Men det er med lovændringen tilstræbt at skabe bedre muligheder for at redde konkurstruede virksomheder. Dette kan medvirke til at sikre arbejdspladser, som ellers ville være gået tabt ved en konkurs. De samfundsmæssige omkostninger ved en rekonstruktion vil typisk også være mindre end omkostningerne forbundet med en konkurs.

GÆLDSSANERING – MULIGHED FOR EN NY START

A portrait of a woman with short, light-colored hair and glasses, wearing a blue sweater and a black scarf. She is standing in front of a brick wall. A blue circular graphic is overlaid on the left side of the image, containing text.

Gitte B
Gitte Brandt Bundgaard
Indehaver

Mulighederne for at afvikle gælden er noget af det vigtigste for iværksættere, der er endt i en konkurs. Er risikoen for at hænge fast i en årelang gæld for stor, kan det hæmme lysten til at starte en virksomhed. Desuden har reglerne for iværksætteres gældsafvikling stor betydning for deres reelle muligheder for at starte ny virksomhed efter et kuldsejlet forsøg.

Gældssanering gav Gitte en frisk start

Knap et år efter, at Gitte Brandt Bundgaard realiserede drømmen om at blive indehaver af den tøjbutik, hvor hun havde været ansat i tre år, begyndte det hele at gå skævt. I februar 2008 blev hun alvorligt syg, hvilket satte en naturlig dæmper på hendes arbejdsindsats i butikken. Og et halvt år senere kom den økonomiske krise buldrende for fuld kraft. ”Fra efteråret 2008 havde vi omsætningsnedgang hver eneste måned, og sideløbende kæmpede jeg med dårligt helbred og var gennem flere operationer,” fortæller hun.

Summen af de to ting gjorde, at Gitte B - som tøjbutikken hed - i oktober 2010 gik konkurs. Det åbnede for, at den nu 54-årige Gitte Brandt Bundgaard kunne søge om gældssanering, hvilket hun fik i juli 2011. ”Min slutgæld var på lidt over 1 mio. kr., hvoraf jeg skal tilbagebetale en aftalt procentdel til kreditorerne. Det betyder, at jeg i en treårig periode skal betale et fast beløb hver måned, som skifteretten har beregnet ud fra mit rådighedsbeløb.”

Da hun fik lavet regnskabet for 2008, var der et lille under-skud. Gitte Brandt Bundgaard forsøgte at få lidt henstand hos banken, men fik nej. Hendes revisor vurderede, at butikken økonomisk godt kunne klare sig igennem, hvis krisen ikke blev for lang. ”Som medmenneske rådede han mig dog til at overveje de økonomiske og personlige omkostninger grundigt. Og så fik jeg kontakt til en konsulent fra Early Warning, der gennemgik hele forretningen med tættekam,” fortæller Gitte Brandt Bundgaard.

”Der kunne ikke skæres mere i omkostningerne, end jeg allerede havde gjort. Derfor var jeg meget sårbar i tilfælde af, at krisen trak ud, og på det tidspunkt var der ingen tegn på, at den lige holdt op,” siger Gitte Brandt Bundgaard, der valgte at kaste håndklædet i ringen og gå i betalingsstandsning.

”Det er den værste beslutning, jeg nogensinde har stået over for. Det var forfærdeligt ikke at kunne betale enhver sit, og mine ansatte havde ydet en helt utrolig indsats og støttet mig på alle mulige måder. Det var selvfølgelig også surt at måtte opgive en gammel drøm om at være sin egen herre.”

Da beslutningen om at gå konkurs endelig var truffet, begyndte det hele at lysne. Konsulenten fra Early Warning havde anbefalet en advokat og tog med til det første møde, hvor de på en meget jordnær måde forklarede hende om de forskellige muligheder, eksempelvis at hun ved at gå konkurs kunne søge om gældssanering. Og selve ansøgningsprocessen beskriver hun som rimelig enkel. ”Jeg har fået den bedste rådgivning overhovedet. Det gælder både min revisor, konsulenten fra Early Warning, advokaten samt hele behandlingen i skifteretten.” Gitte Brandt Bundgaard tilføjer, at hun aldrig har følt sig som et nummer i rækken, da alle understregede over for hende, at hun havde gjort, hvad hun kunne.

I dag er hun ansat som butikschef i den tidligere Gitte B-butik, der ændrede navn til Lady M, da konkursboet blev opkøbt af en anden butiksdrivende i Odder. Dermed er hun rent økonomisk kommet ud af sit iværksættereventyr med skindet nogenlunde på næsen, om end der ikke bliver råd til meget sjov de kommende år. ”Jeg har det, der som minimum skal til for at eksistere, men så er jeg også ude af det på tre år,” siger Gitte Brandt Bundgaard, der dog er mest lettet over, at hun igen er oven vande både fysisk og psykisk. ●

Kilde: Erhvervs- og Byggestyrelsen

Sæt dig grundigt ind i betingelserne

Hvis din virksomhed går konkurs, og du som virksomhedsejer står tilbage med stor gæld, bør du overveje mulighederne for at få en gældssanering. Det er en ordning, hvor gælden kan blive reduceret – eller i enkelte tilfælde helt slettet. Sættes gælden ned, bliver der lavet en afdragsordning med kreditorerne for afvikling af den resterende del af gælden. Det vil som udgangspunkt altid være værd at gå efter en gældssanering, hvis det er muligt. Gældssaneringen er nemlig et redskab til at få ”ryddet op” og se fremad igen, så man kan lægge de økonomiske bekymringer bag sig og komme videre i tilværelsen.

Reglerne for gældssanering er omfattende, og de indeholder en lang række vilkår og forhold, der i sidste ende kan forhindre, at du kan komme i betragtning. Du bør overveje de økonomiske og praktiske forhold nøje. Et godt råd er derfor at søge faglig sparring fra enten din advokat eller gennem Early Warning, når du står over for en konkurs og overvejer dine muligheder for at få gældssanering.

Der er grundlæggende to betingelser for, at en gældssanering kan komme på tale: For det første at du ikke har nogen praktisk mulighed for at betale gælden tilbage, og for det andet at de personlige forhold og omstændighederne i øvrigt taler for gældssanering. I den forbindelse lægges der særlig vægt på, hvor lang tid gælden har eksisteret, under hvilke omstændigheder den er opstået, og hvordan den hidtil er blevet forsøgt afviklet.

Nye regler for gældssanering

Reglerne for gældssanering blev ændret i 2005. De nye regler giver personer, hvis gæld primært stammer fra erhvervs-mæssig virksomhed, mulighed for at få gældssanering på mere lempelige vilkår end efter de traditionelle gældssaneringsreg-

ler. Dette kaldes ”gældssanering i forbindelse med konkurs”. Til forskel fra de traditionelle gældssaneringsregler, hvor gælden afvikles over fem år, har konkursramte iværksættere efter det nye regelsæt mulighed for at blive gældfrie efter kun tre år.

Du vil typisk kunne søge om gældssanering, når dine økonomiske forhold allerede er afklarede, eller når boet er færdigbehandlet. Men med ændringerne i konkursloven i 2005 er der nu også åbnet for, at tidligere erhvervsdrivende kan søge om gældssanering, mens de økonomiske forhold endnu er uafklarede, hvilket også gør sagsbehandlingstiden kortere. Dette forudsætter dog, at du har overholdt loven og ledet virksomheden på en aktiv og seriøs måde.

Alternativet til gældssanering i forbindelse med konkurs er at søge gældssanering efter den traditionelle femårige gældssaneringsordning. Her gælder to væsentlige forudsætninger, som adskiller sig fra den treårige ordning, og som gør det vanskeligere at få godkendt en gældssanering;

- a) Du skal være aktiv på arbejdsmarkedet og så vidt muligt inden for dit erhverv.
- b) Du må ikke have uafklarede økonomiske forhold.

Den femårige ordning betyder, at gældssanering også er mulig, hvis man lukker virksomheden ned uden skifterettens mellemkomst – og ikke kun hvis man går konkurs. Ligeledes giver den femårige ordning lønmodtagere en mulighed for at få gældssanering.

 FAKTA

SÅDAN SØGER DU OM GÆLDSSANERING

Hos skifteretten kan du rekvirere at ansøgningsskema enten ved at få det tilsendt eller ved at printe det ud via nettet, som du skal udfylde og sende til den skifteret, du er tilknyttet. Her kan du også søge om gode råd og vejledning om betingelserne for gældssanering og fremgangsmåden ved at indgive en ansøgning.

Hvor skal du søge?

Du skal søge om gældssanering i den retskreds, hvor du bor. Bor du i Storkøbenhavn, skal du søge i Sø- og Handelsretten. Når skifteretten har modtaget din ansøgning om gældssanering vil du typisk blive indkaldt til et møde, hvor du bliver bedt om at uddybe de forhold, som er beskrevet i ansøgningen. På mødet hos skifteretten er det vigtigt, at du er bedst muligt forberedt. Søg derfor rådgivning hos Early Warning, så du er godt klædt på forud for mødet.

Hvornår indledes sagen?

Skifteretten vurderer dine oplysninger, og på baggrund heraf vil du få besked om, hvorvidt sagen indledes. Accepteres din ansøgning til videre behandling, vil du få udpeget en medhjælper (en advokat), som hjælper dig med at lave et budget og udarbejde en redegørelse for dine gældsforhold m.v.

Hvad omfatter gældssaneringen?

Gældssaneringen omfatter al gæld. Skifteretten kan dog udelukke gæld stiftet før en bestemt dato, ligesom der gælder særlige regler, hvis huset eller bilen er stillet som pant.

Gældssaneringen omfatter ikke eventuelle kautionister. Du skal derfor være forberedt på, at en gældssanering vil betyde, at kreditor gør krav gældende over for kautionisten.

Hvad koster det at få en gældssanering?

Omkostningerne ved en gældssanerings sag betales normalt af staten. Har du derimod henvendt dig til en advokat, revisor eller en anden privat rådgiver, skal du betale for den rådgivning, du modtager.

Får du brug for din egen advokat i forbindelse med behandlingen af gældssanerings sagen, skal du også selv betale for det. Skifteretten kan dog i særlige tilfælde vælge at beskikke en advokat.

Se hjemmesiden www.domstol.dk for yderligere information om krav til gældssanering i forbindelse med konkurser.

Kilde: Domstolsstyrelsen

Sådan fungerer sagsbehandlingen

Når du møder i skifteretten, afgøres det, om der er grundlag for at indlede en sag om gældssanering. Skifteretten vil vurdere din sag og indstille, om den er egnet til at gå videre med. Det er dog ikke ensbetydende med, at du er sikker på at få gældssanering.

Indledes der en sag om gældssanering, udpeger skifteretten en medhjælper, som ikke er din egen, men derimod skifterettens advokat. Du skal altid give medhjælperen de oplysninger, vedkommende beder om. Medhjælperen kan sågar bede om at besøge dig for at danne sig et indtryk af, hvordan du bor. I samarbejde med dig laves der en redegørelse og et budget, hvorefter medhjælperen formulerer et forslag med præcise betingelser og vilkår for en mulig gældssanering.

Vær opmærksom på de økonomiske vilkår

I budgettet opstilles dine og din husstands indtægter fratrukket rimelige faste udgifter og et rådighedsbeløb til dækning af kost, tøj og lignende. Det, der er tilovers hver måned, skal du typisk betale til kreditorerne over en tre- eller femårig periode.

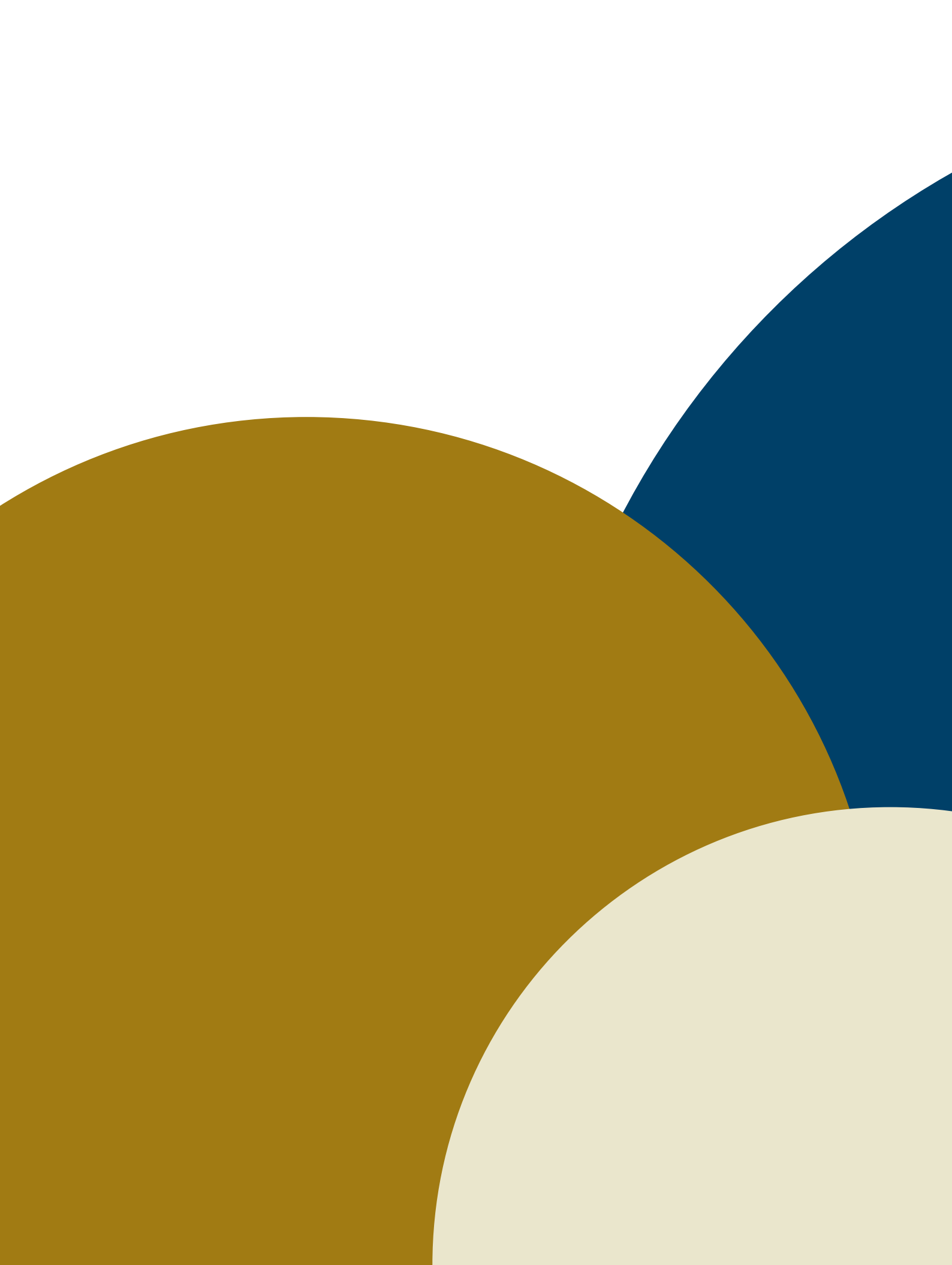
Du skal være forberedt på en stram økonomi i den periode, hvor du skal betale til kreditorerne. Kun i særlige tilfælde kan gælden blive slettet. Når medhjælperen er færdig med at lave materialet, indkalder skifteretten til et nyt møde, hvor også kreditorerne er til stede. Her træffer skifteretten den endelige afgørelse om gældssanering. Både du og den enkelte kreditor har mulighed for at appellere skifterettens afgørelse, hvorefter sagen skal behandles i landsretten.

I princippet kan du starte en ny virksomhed, allerede når der indgives en konkursbegæring. Har du også indgået en aftale om gældssanering, er det ikke nogen hindring for, at du kan starte op på ny. Det forudsætter imidlertid, at SKAT ikke modsætter sig, at du starter ny virksomhed, og at du har mulighed for at rejse kapital til din nye forretningsplan. I praksis vil de fleste dog vente med at starte ny virksomhed, til en eventuel afgørelse om gældssanering er truffet.

Andre muligheder – frivillig akkord eller henstand

Er din virksomhed kommet i økonomiske vanskeligheder, findes også der andre muligheder end en gældssanering over tre eller fem år. Eksempelvis kan du indgå en frivillig akkord med kreditorerne. Det betyder i praksis, at du laver en aftale med dine kreditorer og typisk betaler et engangsbeløb, som fordeles mellem kreditorerne efter et bestemt forhold. Det fritager dig for yderligere gæld. En frivillig akkord kræver selvfølgelig en gennemgribende økonomisk gennemgang af din virksomheds betalingsevne og accept fra alle kreditorerne. Samtidig har du brug for advokatbistand til at styre dig sikkert igennem processen.

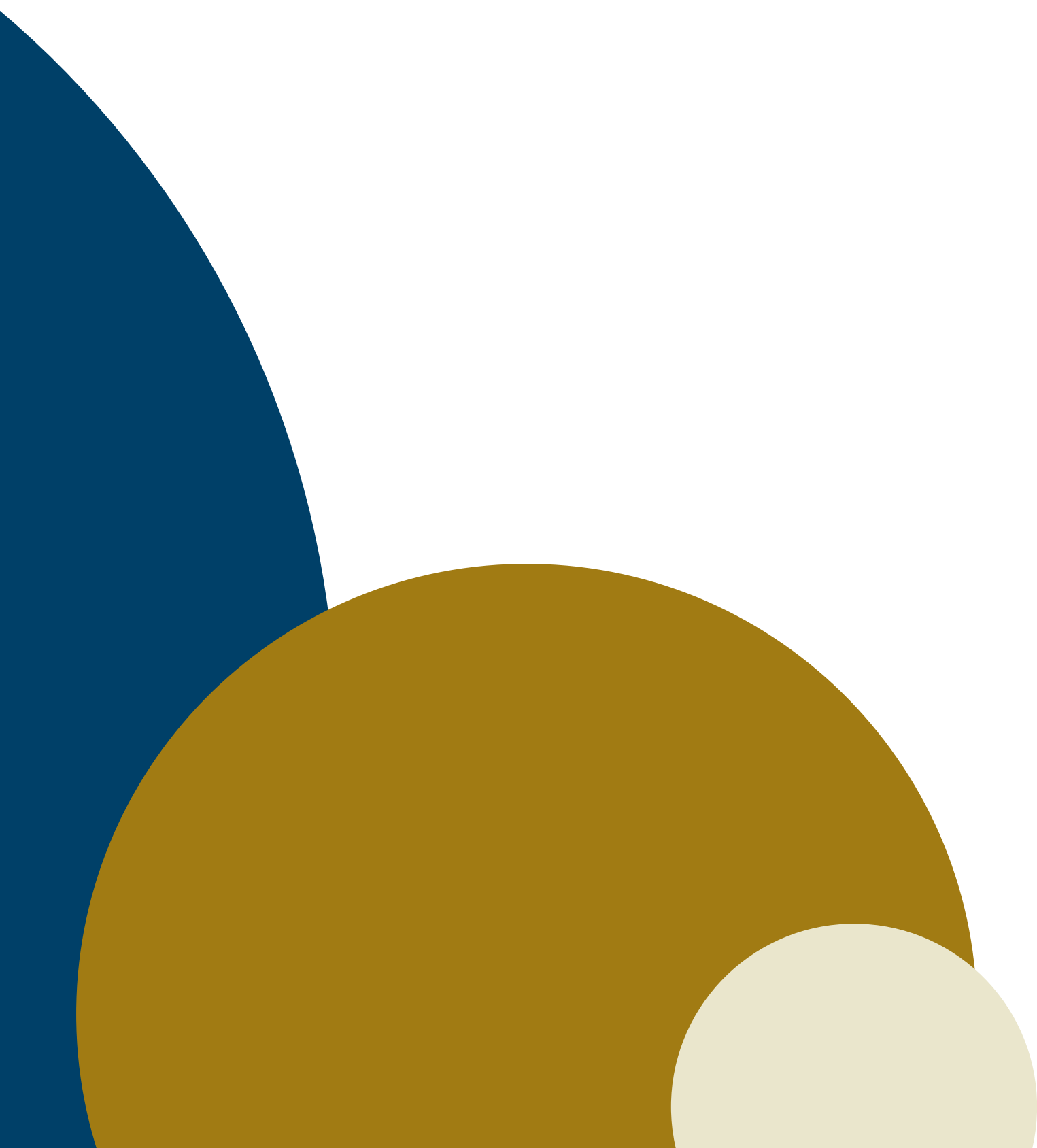
Hvis kreditorerne tillader det, har du også mulighed for at bede om midlertidig henstand for betalingsfristerne. Der skal dog være gode grunde til at vælge netop denne løsning – eksempelvis at du har leveret en stor ordre til en kunde og endnu venter på betaling for leverancerne. I sådanne situationer kan der være brug for at indgå aftale om en ny betalingsplan.

STATISTIK

I de seneste år har danske iværksættere mærket følgerne af den globale økonomiske krise. Et stort antal virksomheder er blevet så hårdt ramt, at de er gået konkurs - og rigtig mange er fortsat i risikozonen. På de følgende sider finder du den seneste statistik over udviklingen på konkursområdet, herunder danskernes lyst til at starte egen virksomhed. Du kan også læse om de kortere sagsbehandlingstider, som er vigtige for at komme på fode igen efter en konkurs. De seneste tal finder du bagerst i afsnittet.

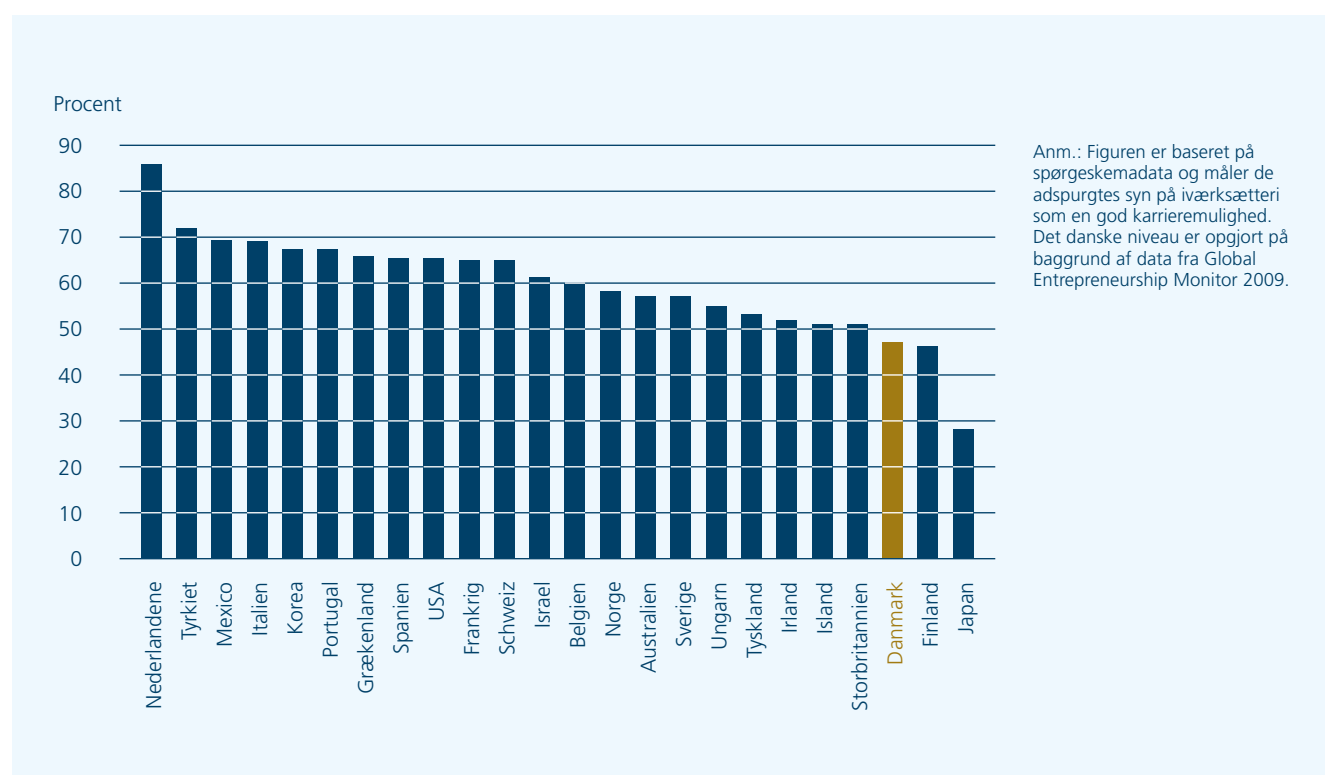

HOLDNINGEN TIL IVÆRKSÆTTERI I DANMARK

Iværksætterkulturen i et land har betydning for hvor mange nye virksomheder, der bliver etableret og i hvor høj grad det lykkes at bringe disse virksomheder ind i solide vækstforløb.

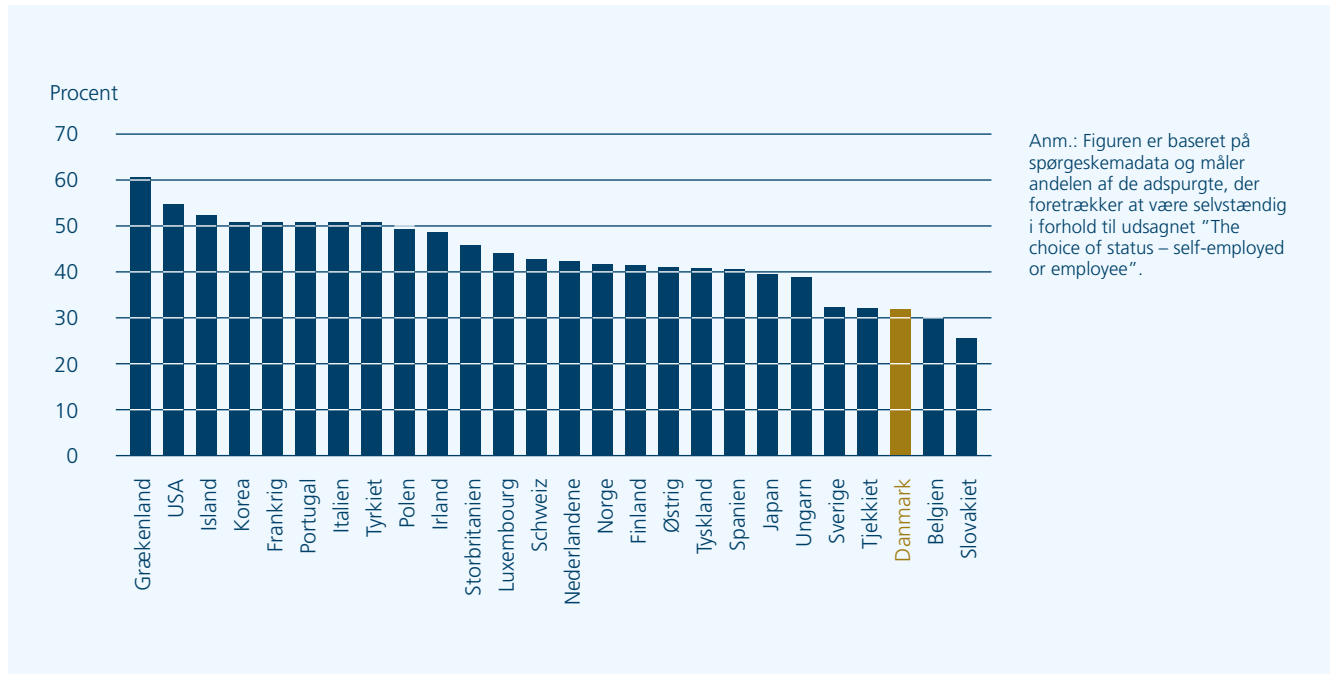
Holdningen til at starte ny virksomhed og lyst til at være selvstændig hænger uløseligt sammen med, om man ser iværksætteri som et godt karrierevalg i forhold til at være lønmodtager.

Figur: Opfattelsen af iværksætteri som et godt karrierevalg, 2010

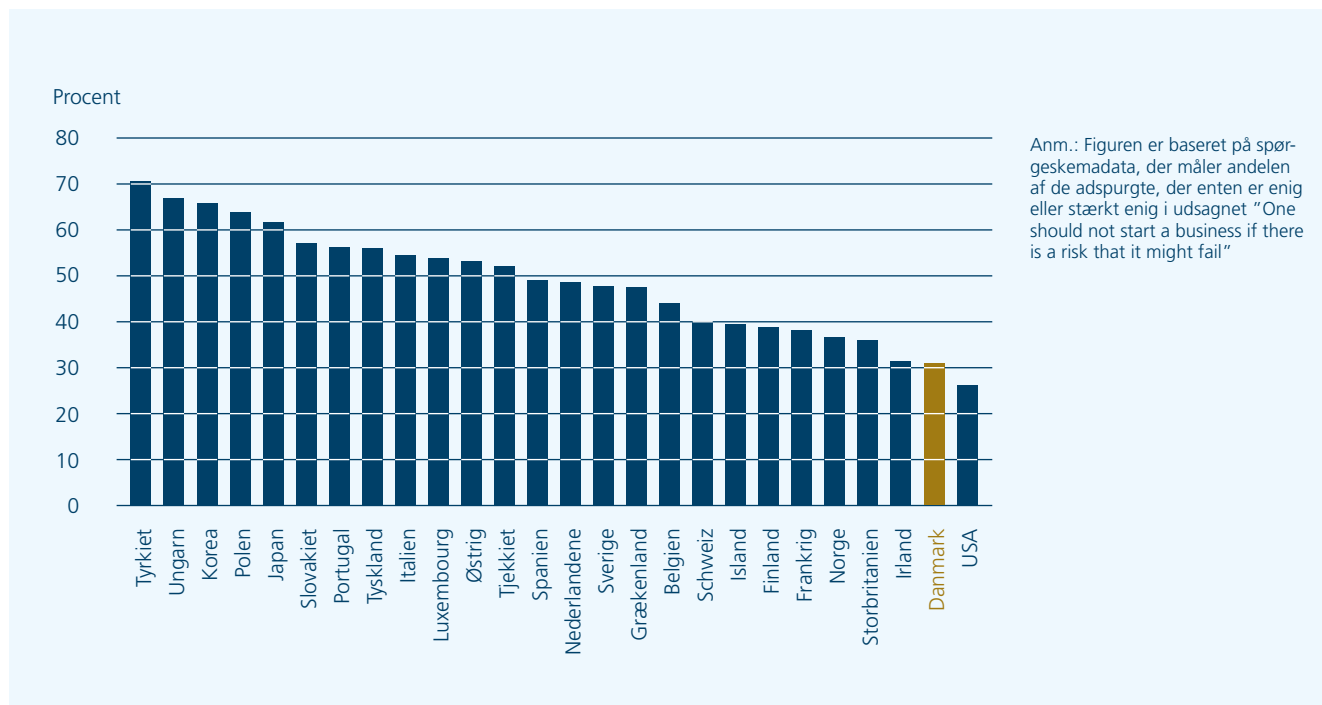
Kilde: Global Entrepreneurship Monitor 2010

- Danskerne ser ikke iværksætteri som et attraktivt karrierevalg. Danmark hører sammen med Japan og Finland til de lande, hvor opfattelsen af iværksætteri som et attraktivt karrierevalg er mindst fremherskende.
- Andre analyser foretaget af Global Entrepreneurship Monitor viser også, at danskerne i stadig stigende grad opfatter iværksætteri som et mindre attraktivt karrierevalg.
- En forklaring på at danskerne ikke ser iværksætteri som et attraktivt karrierevalg kan være, at Danmark er blandt de europæiske lande, der har den højeste medarbejdertilfredshed. Det fremgår af en analyse blandt 25 EU-lande udarbejdet af vikar- og rekrutteringsbureauet Ransted, hvor hele 84 procent af danske lønmodtagere angiver, at de enten er tilfredse eller meget tilfredse med deres nuværende arbejdsgiver.
- Danskernes begrænsede lyst til at prøve livet som iværksætter bliver bekræftet i en europæisk spørgeskemaundersøgelse udarbejdet af Eurostat i 2010.

Figur: Andel af befolkningen, der foretrækker at være selvstændig frem for lønmodtager

Kilde: Eurostat Flash Barometer, 2010

- Valget mellem at være selvstændig og lønmodtager afhænger af mange forskellige faktorer, eksempelvis fordomme om livet som iværksætter, lysten til "at være sin egen chef" og ønsket om økonomisk sikkerhed. Sammenlignet med andre lande, er danskernes lyst til at være selvstændige frem for lønmodtagere relativt lav.
- Tidligere Eurobarometer-analyser viser en tydelig sammenhæng mellem den finansielle krise og danskernes præferencer for at være selvstændig hhv. lønmodtager. Før krisen indtraf, havde danskerne en større lyst til at være selvstændige, dog stadig i den lave ende i forhold til de andre OECD lande – end under og efter krisen.
- Hvis vi sammenligner de nordiske lande, så er lysten til at være selvstændig mest udtalt i Island – her vil over halvdelen af befolkningen foretrække at være selvstændige frem for lønmodtagere. Island oplever dog – som både Danmark og Sverige – en tilbagegang i lysten til at være selvstændig. Blandt de nordiske lande har kun Norge oplevet en fremgang i lysten til at være selvstændig frem for lønmodtager.

Figur: Risikoen forbundet ved opstart af egen virksomhed

Kilde: Eurostat Flash Barometer, 2010

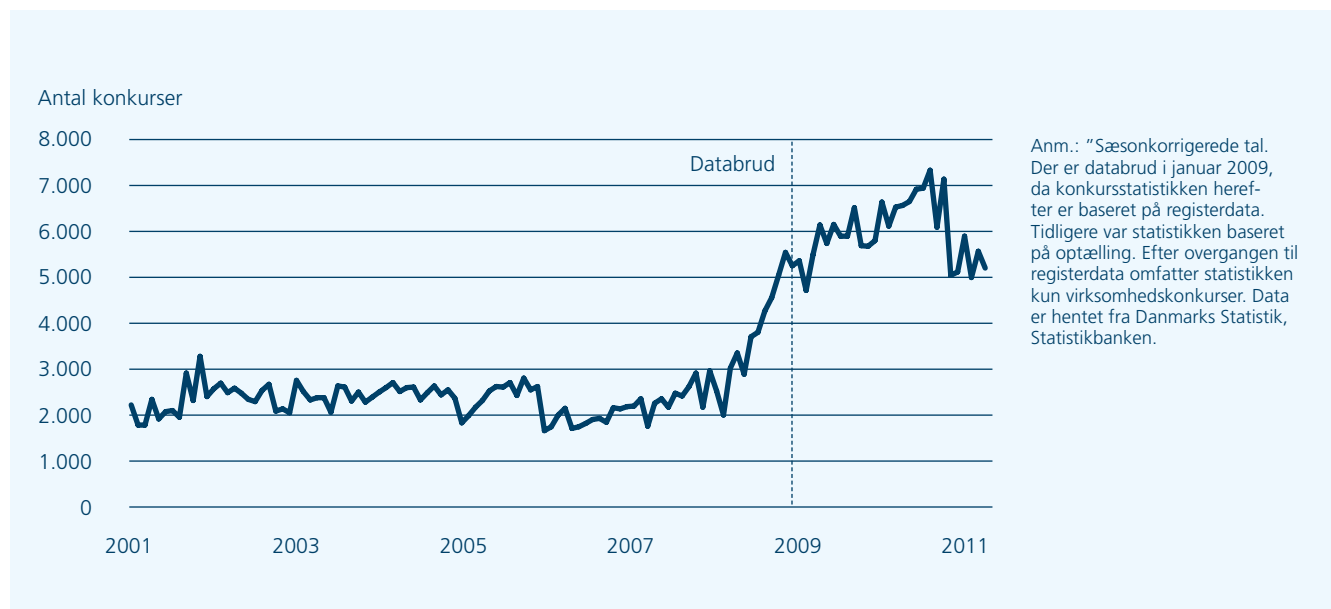
- I Irland, Danmark og USA støtter man i højere grad end i andre lande op om iværksættere, der ønsker at starte virksomhed trods en betydelig risiko for at det slår fejl. Dette er et godt udgangspunkt for at skabe nye vækstvirksomheder i Danmark.
- Tal fra DI tyder dog på, at denne positive indstilling til iværksætteri i Danmark ikke gælder iværksættere, der ønsker at starte virksomhed efter en konkurs. Ifølge en spørgeskemaundersøgelse blandt DI's medlemmer, mener over 50 procent af de adspurgte medlemsvirksomheder, at danskernes syn på konkursramte iværksættere udgør en barriere for start af ny virksomhed efter en konkurs.

UDVIKLINGEN PÅ KONKURSOMRÅDET FRA 2001 OG FREM

Der kan være mange årsager til, at virksomheder går konkurs. Det kan være, at forretningsmodellen er uhensigtsmæssig, at nye og bedre konkurrenter dukker op på markedet, eller at ledelsen af virksomheden ikke evner at sikre en fornuftig balance mellem indtægter og udgifter. Den globale økonomiske krise, der for alvor brød ud i sensommeren 2008, har

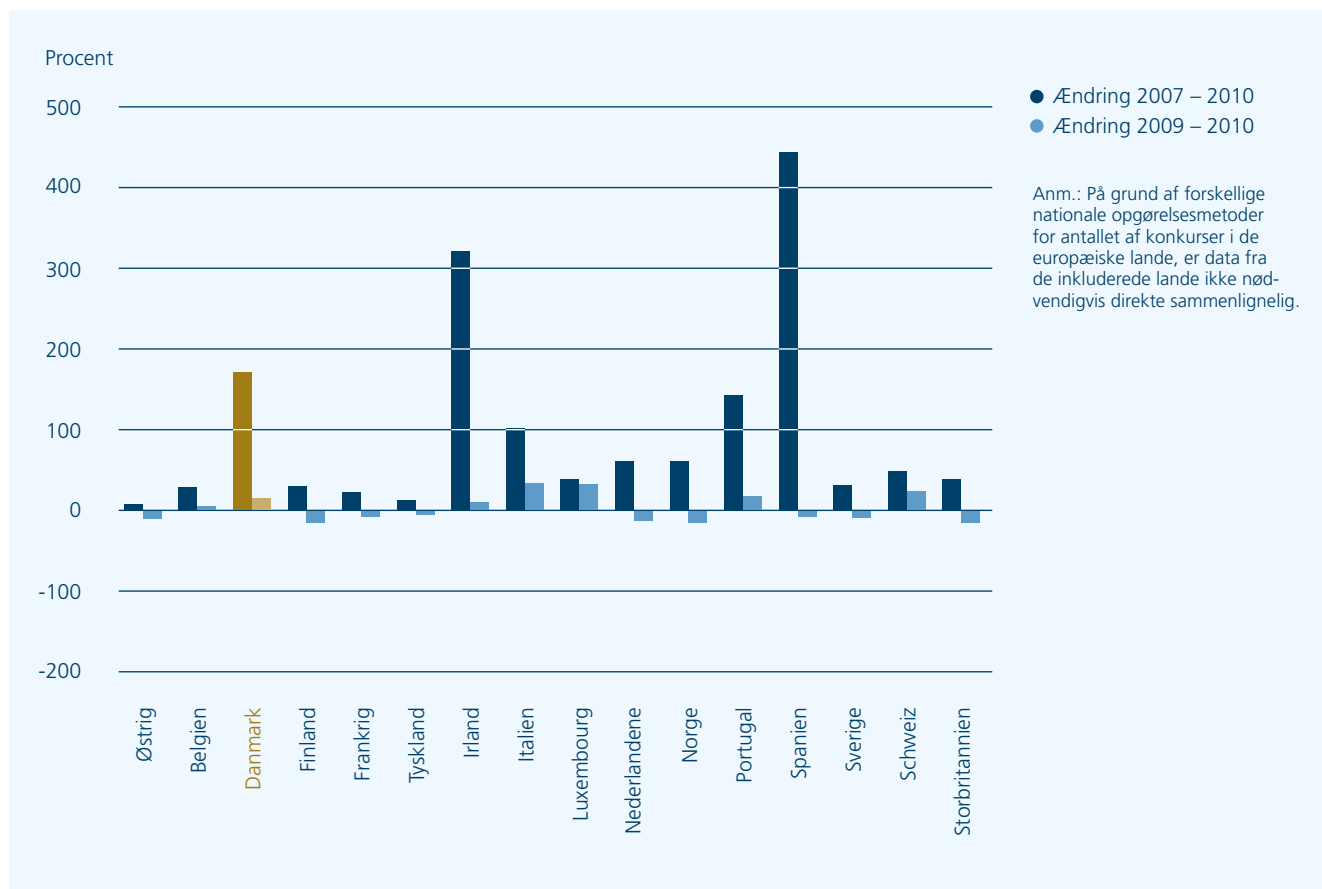
haft en afgørende betydning for en generel stigning i antallet af konkurs i Danmark og i resten af verden. Det skyldes blandt andet, at adgangen til kapital er kraftigt reduceret, og at forbrugerne er meget tilbageholdende med at købe produkter og tjenesteydelser. Siden 2008 er andelen af danske virksomheder, der er gået konkurs, steget voldsomt.

Figur: Månedlige konkurstal opregnet til årsniveau fra januar 2001 til maj 2011

Kilde: Økonomi- og Erhvervsministeriet (2011): Økonomisk Analyse - Konkurs i dansk erhvervsliv, Nr. 4, 28. juni 2011, <http://www.oem.dk/publikationer/2011/~media/oem/pdf/2011/publikationer-2011/28-06-11-oekonomisk-analyse-konkurser-i-dansk-erhvervsliv.aspx>

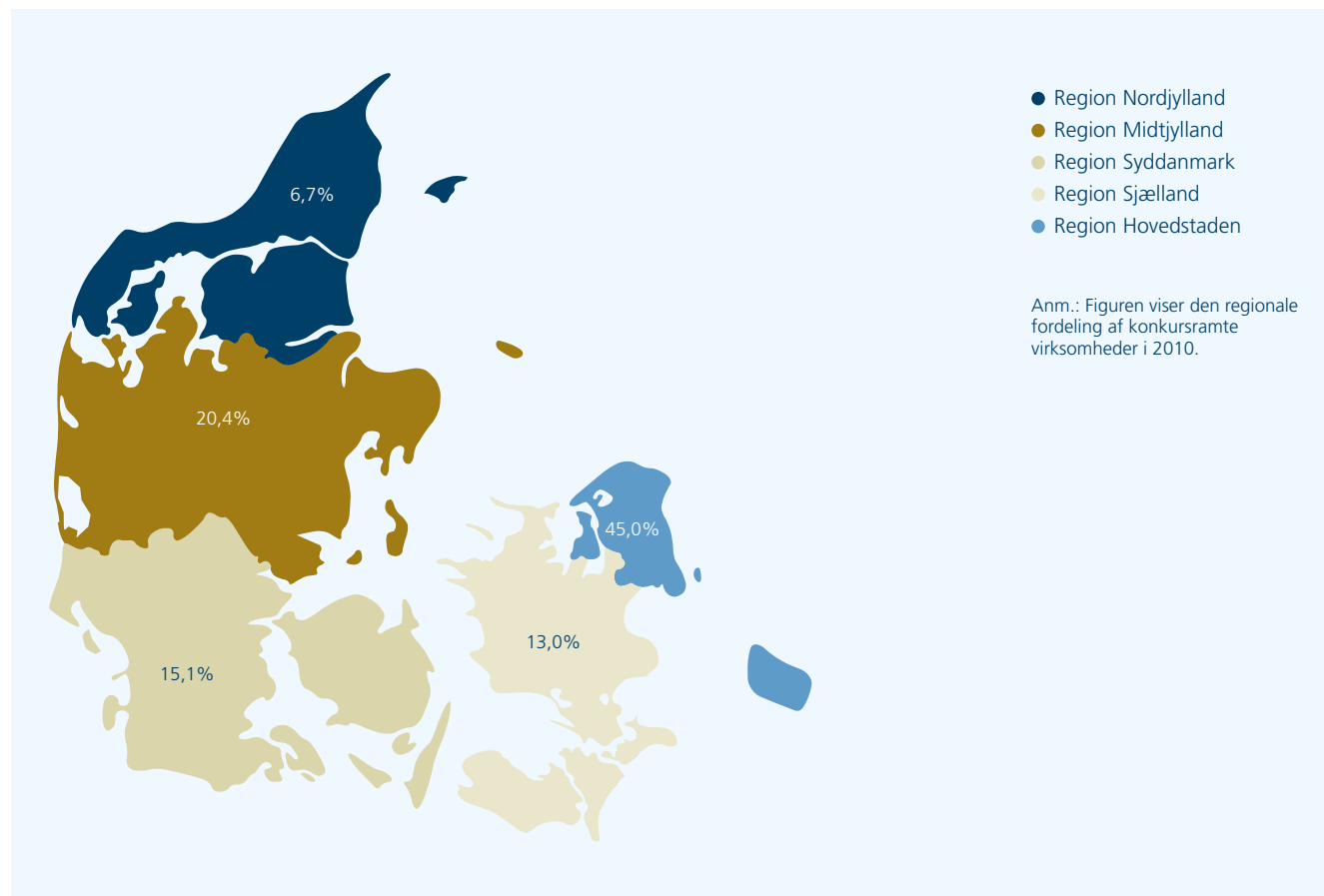
- I forlængelse af den finansielle krise steg antallet af konkurs markant i Danmark. Fra et årligt niveau på omkring 2-3.000 konkurs i årene op til krisen steg antallet af konkurs til 5.700 i 2009.
- De seneste tal fra Danmarks Statistik viser, at niveauet for antallet af konkurs i 2011 ikke har ændret sig væsentligt. I januar 2011 blev der registreret 463 konkurs, mens antallet af konkurs i oktober 2011 var på 460.
- Antallet af konkurs toppede i 2010 med et niveau på knap 6.500 men har været aftagende siden efteråret 2010.

Figur: Udviklingen i antallet af konkursramte virksomheder i Europa i perioden fra 2007 til 2010

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Creditreform (2011): Insolvencies in Europe 2010/11

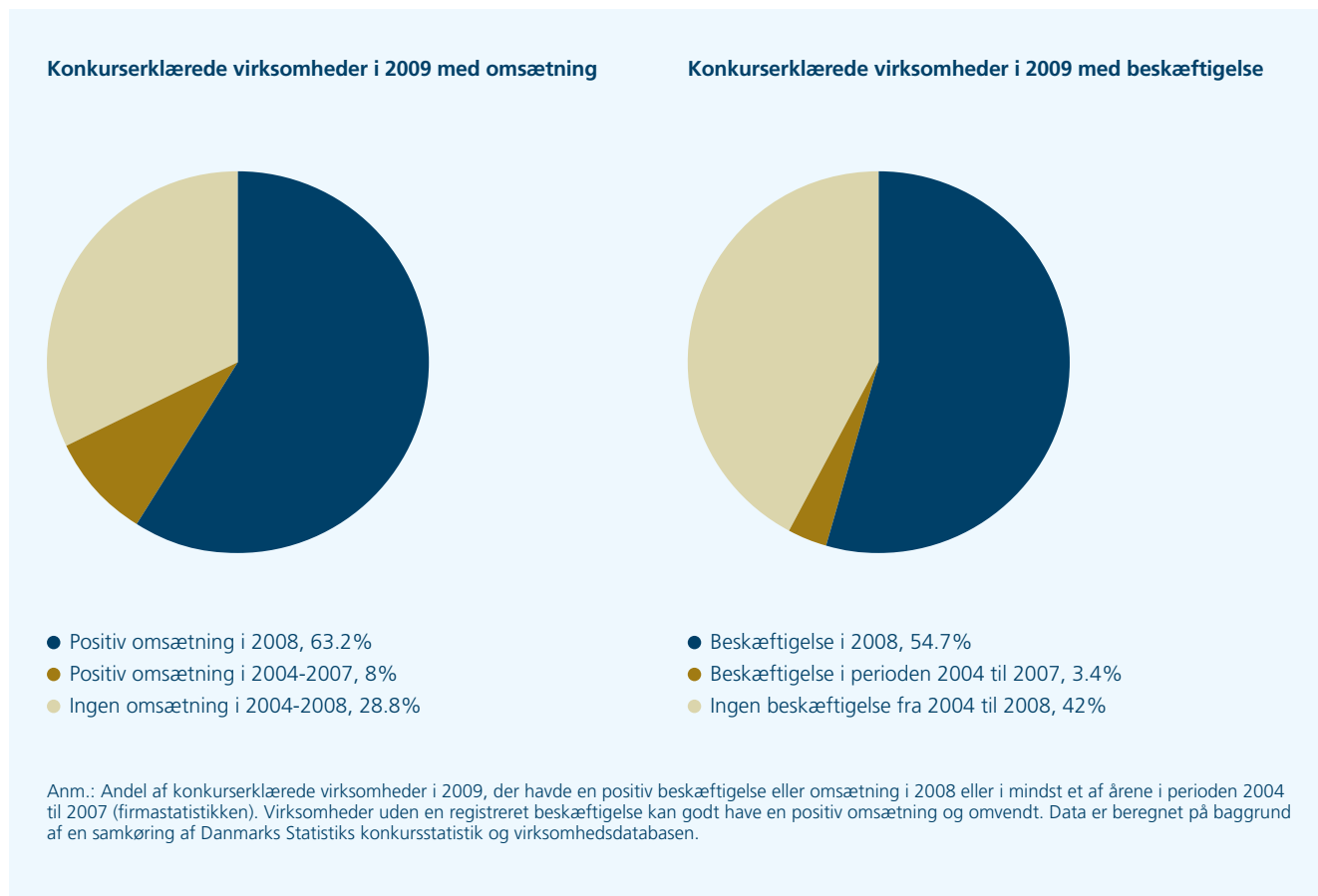
- Når vi sammenligner os med andre lande, er der tale om en voldsom stigning i antallet af konkurser. Danmark udgør sammen med Irland, Spanien, Italien og Portugal den gruppe af europæiske lande, hvor antallet af konkurser er steget mest siden 2007.
- Stigningen i antallet af konkurser i Danmark er fortsat i 2009-2010 til trods for, at flere af de europæiske lande siden 2009 har oplevet et fald i antallet af konkurser.

Figur: Regional fordeling af konkursramte virksomheder i 2010 opgjort i procent

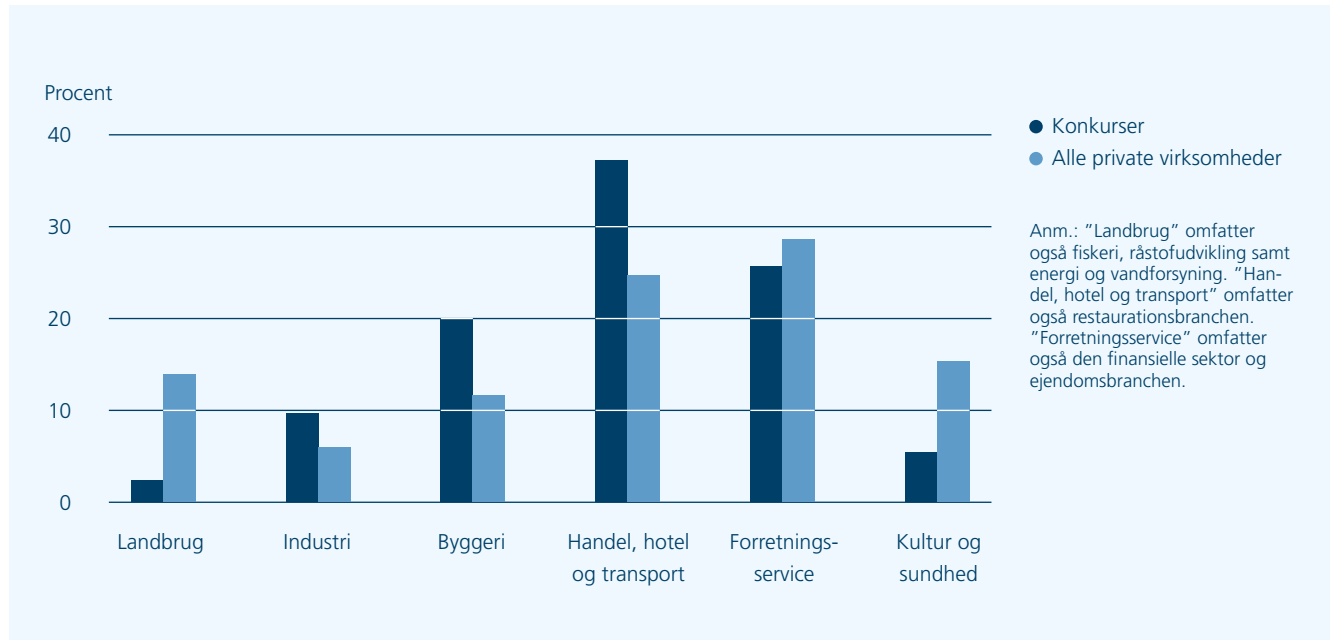
Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken

- Hovedparten af de konkursramte virksomheder i Danmark befinder sig i hovedstadsregionen. Hele 45 procent af alle konkursramte virksomheder i 2010 var placeret i København og omegn.
- Andelen af konkursramte virksomheder er større i hovedstadsregionen end i nogen anden region, også når man tager højde for antallet af virksomheder i den enkelte region. Forskellene mellem regionerne kan skyldes flere forhold, eksempelvis forskelle mellem de dominerende brancher i de enkelte regioner.

Figur: Beskæftigelse og omsætning i perioden forud for at virksomhederne bliver konkurserklærede

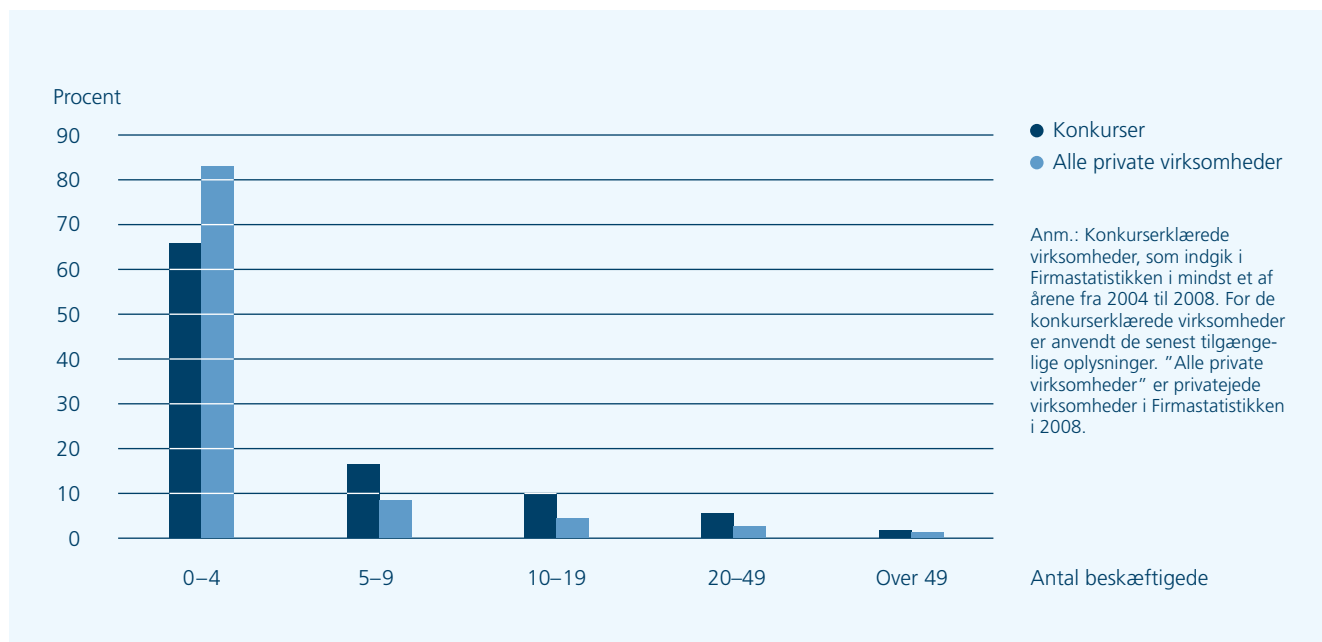
Kilde: Økonomisk analyse nr. 4 – Konkurs i dansk erhvervsliv, Økonomi- og Erhvervsministeriet, 2011

- En del af de virksomheder, der går konkurs, har ingen aktivitet. Lidt over 40 procent af de konkurserklærede virksomheder i 2009 havde ingen registreret beskæftigelse i perioden 2004 til 2008. Og knap 30 procent havde ingen omsætning.
- Tallene viser, at mere end en fjerdedel af de virksomheder, der gik konkurs i 2009, hverken har haft positiv omsætning eller beskæftigelse i perioden fra 2004 til 2008.

Figur: Fordeling af konkursramte virksomheder efter branche i 2008

Kilde: Økonomisk analyse nr. 4 – Konkurs i dansk erhvervsliv, Økonomi- og Erhvervsministeriet, 2011

- I Danmark har særligt byggebranchen, handel, transport og hotel- og restaurationsbranchen været hårdt ramt af den finansielle krise. Tal fra Danmarks Statistik viser, at andelen af konkursramte virksomheder i disse brancher er relativt højere end i andre brancher.
- Mange danske virksomheder vil også i tiden fremover være truet af konkurs. Tal fra kreditvurderingsbureauet Soliditet viser således, at 17 procent af alle danske virksomheder i 2011 vurderes at have en meget lav kreditværdighed.
- Særligt i hotel- og restaurationsbranchen er situationen kritisk. Her vurderes hele 35 procent af virksomhederne at have en meget lav kreditværdighed. De refererede tal viser andelen af virksomheder, der har fået en såkaldt 'C-rating'. En C-rating betyder, at der er en relativt høj sandsynlighed for, at virksomheden går konkurs, tvangsopløses eller går i betalingsstandsning inden for 12 måneder (www.soliditet.dk).
- Også byggebranchen, detailhandlen og landbruget er kendetegnet ved en stor andel af virksomheder med lav kreditværdighed og dermed stor risiko for at gå konkurs.

Figur: Fordeling af konkursramte virksomheder efter størrelse, 2008

Kilde: Økonomisk analyse nr. 4 – Konkurs i dansk erhvervsliv, Økonomi- og Erhvervsministeriet, 2011

- Det er hovedsageligt de små virksomheder, der er ramt af konkurs. Hele 65 procent af de konkursklærede virksomheder i 2008 havde færre end 5 ansatte. Det skal dog bemærkes, at denne gruppe også repræsenterer langt de fleste virksomheder i Danmark
- Sammenholdt med alle private virksomheder er virksomheder med 5 til 49 ansatte overrepræsenteret blandt de konkursklærede virksomheder.

Karakteristika, der øger sandsynligheden for at gå konkurs

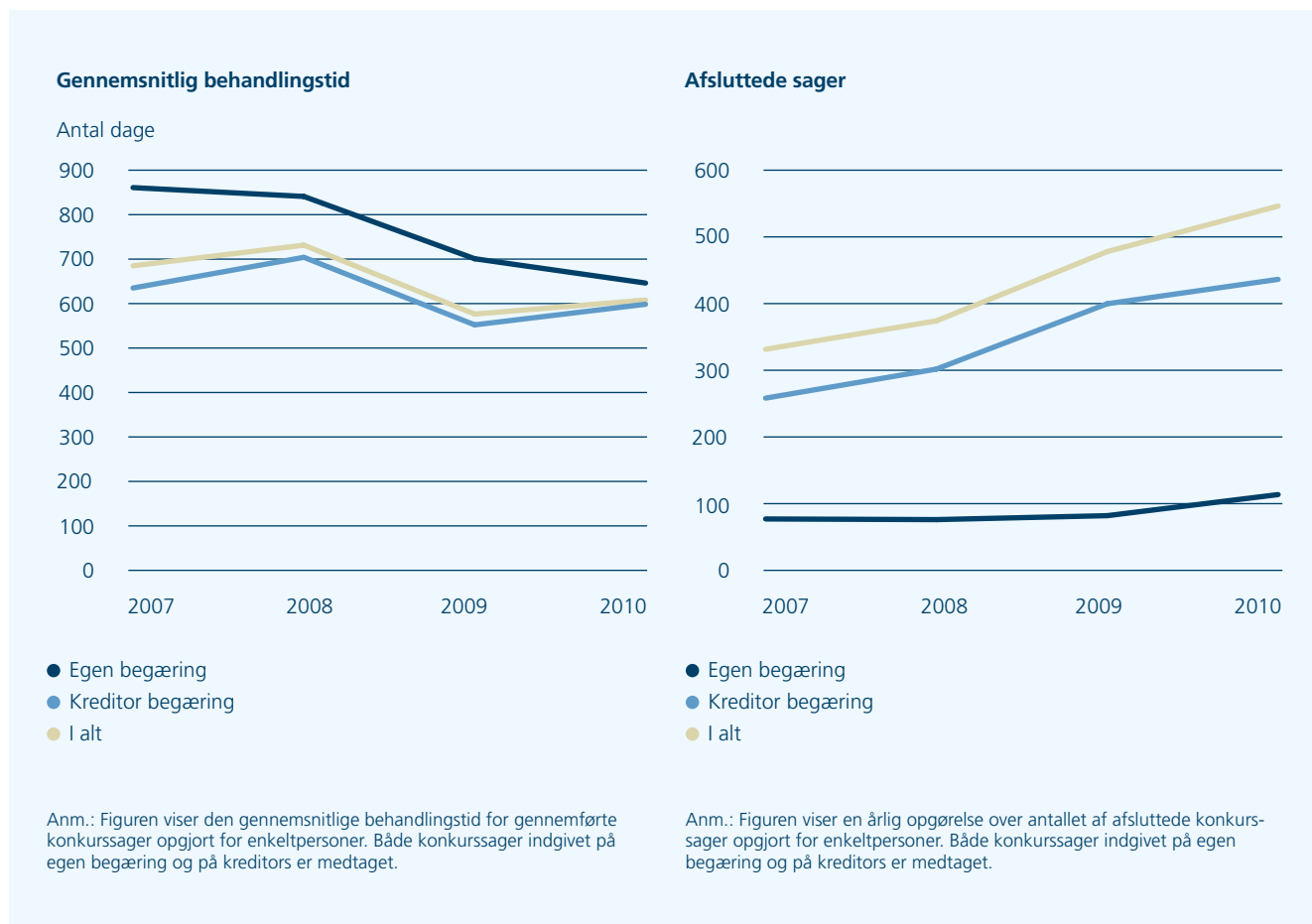
En analyse udarbejdet af Økonomi- og Erhvervsministeriet i sommeren 2011 viser, at det især er små og unge virksomheder med lav arbejdsproduktivitet, der går konkurs. Branche-tilhørsforhold betyder derimod mindre for sandsynligheden for at gå konkurs. Grunden til at specifikke brancher har en højere andel af konkursramte virksomheder end andre brancher, skal findes i den sammensætning af virksomheder, der er i netop disse brancher. Eksempelvis er byggebranchen karakteriseret ved en relativt stor andel af små virksomheder.

HURTIGERE BEHANDLING AF KONKURSSAGER

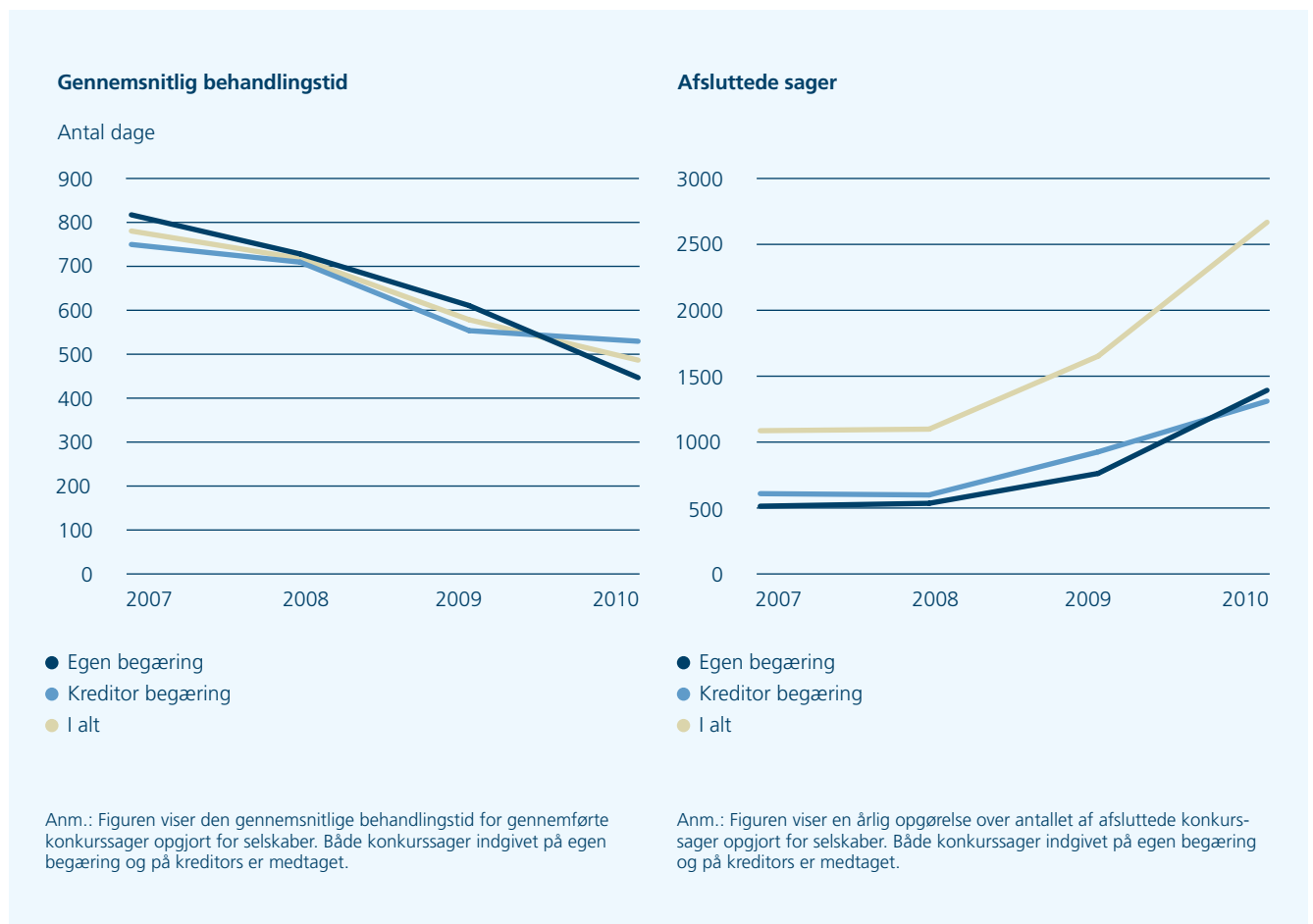
Det er vigtigt, at vi i Danmark kan hjælpe levedygtige virksomheder med at undgå konkurser. Og i de tilfælde, hvor det ikke er muligt, skal de seriøse iværksættere have mulighed for hurtigt at starte ny virksomhed. Erhvervs- og Byggestyrelsen har i den forbindelse etableret Early Warning ordningen i

2007 med henblik på at støtte og rådgive virksomheder i krise. Der er også gennemført flere lovændringer med henblik på at gøre behandlingen af konkursager hurtigere og forbedre seriøse iværksætteres muligheder for at komme hurtigt i gang igen efter en konkurs.

Figur: Gennemsnitlig sagsbehandlingstid og afsluttede sager opgjort for enkeltpersoner, 2007-2010

Kilde: Domstolsstyrelsen

Figur: Gennemsnitlig sagsbehandlingstid og afsluttede sager opgjort på selskaber, 2007-2010

Kilde: Domstolsstyrelsen

- Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for konkurssager (enkeltpersoner) er overordnet set faldet fra 2007 til 2010, mens antallet af afsluttede sager i samme periode er steget. Det samme gør sig gældende for selskaber. Det viser, at skifteretterne i Danmark er blevet hurtigere og mere effektive i deres behandling af konkurssager.

LITTERATURLISTE

Berkowitz, J, and White M. J. (2004) "Bankruptcy and Small Firms' Access to Credit", Rand J. Econ. 35 (forår): ss.69-84.

Betænkning nr. 1484/2006 om Hurtigere behandling af konkurser. Justitsministeriet, 2006.

Betænkning nr. 1449/2004 om Gældssanering. Afgivet af Konkursrådet Justitsministeriet, 2004.

Erhvervs- og Byggestyrelsen (2011) "Iværksætterindeks 2011". København: Rosendahls-Schultz Grafisk.

eStatistik (2011) "Early Warning - en evaluering af programmets indsats overfor kriseramte danske virksomheder", <http://www.ebst.dk/>.

European Commission (2011) "Business Dynamics: Start-ups, Business Transfers and Bankruptcy", http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/files/business_dynamics_final_report_en.pdf.

GEM (2011) "Global Entrepreneurship Monitor 2010", Global Entrepreneurship Research Association.

European Commission (2011) "SBA Fact Sheet Denmark 2010/11", http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/pdf/2010_2011/denmark_en.pdf.

Eurostat (2007) "Entrepreneurship Survey of the EU (25 Member States), United States, Iceland and Norway. Analytical Report", http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_192_sum_en.pdf.

Eurostat Flash Eurobarometer (2010) "Entrepreneurship in the EU and beyond. A survey in the EU, EFTA countries, Croatia, Turkey, the US, Japan, South Korea and China. Analytical report", <http://ec.europa.eu/>.

Folketingets bekendtgørelse Nr. 396 af 30. april 2007 om Ændring af konkursloven med virkning fra d. 1. juli 2007.

Folketingets bekendtgørelse nr. 894 af 22. september 2005 om Gældssanering med virkning fra 1. oktober 2005.

Verdensbanken (2010) "Doing Business 2011", Washington: The World Bank.

Publikationen 'Virksomheder i krise' er femte udgivelse i temaserien om, hvordan Danmark får flere vækstiværksættere.

Tidligere udgivelser:

- "Kvinder kan – få succes med egen virksomhed".
- "Ejerskifte – din virksomheds fremtid"
- "Iværksættere med udenlandsk baggrund"
- "Den kompetente bestyrelse – gør en forskel i din virksomhed"

Formålet med serien er at kaste lys over forskellige emner og udfordringer, som er relevante for danske iværksættere med vækstambitioner. Temaserien udarbejdes af Erhvervs- og Byggestyrelsen i samarbejde med organisationer, forskere og Danmarks Statistik.

VIRKSOMHEDER I KRISE

- GODE RÅD TIL EN NY START

Udgivet af

Erhvervs- og Byggestyrelsen

Forfattere

Jes Lerche Ratzer og Henrik Noes Piester

Journalistisk bearbejdning

Bo Feierskov

Tekst til virksomhedshistorier

Louise Kastberg

Foto

Henrik Adamsen

Design og layout

Liebling A/S

**Publikationen kan hentes på
Erhvervs- og Byggestyrelsens
hjemmeside**

www.ebst.dk

ISBN: 978-87-92518-70-5

Offentliggjort i Danmark, november 2011

Erhvervs- og Byggestyrelsen
Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø
Telefon: +45 35 46 60 00
E-mail: ebst@ebst.dk